

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 10. joulukuuta 2025
(OR. en)

12419/25
ADD 13

Toimielinten välinen asia:
2025/0184 (NLE)

POLCOM 206
COLAC 123

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: Euroopan unionin sekä Etelän yhteismarkkinoiden, Argentiinan tasavallan, Brasilian liittotasavallan, Paraguayn tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välinen väliaikainen kauppasopimus

---

MAANTIETEELLISIIN MERKINTÖIHIN LIITTYVÄT
OSAPUOLTEN SÄÄDÖKSET JA MÄÄRÄYKSET

1 JAKSO

Euroopan unionin säädökset ja määräykset

- Viinejä, tislattuja alkoholijuomia ja maataloustuotteita koskevista maantieteellisistä merkinnöistä sekä aidoista perinteisistä tuotteista ja maataloustuotteiden vapaaehtoisista laatumerkinnöistä, asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2019/787 ja (EU) 2019/1753 muuttamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 kumoamisesta 11 päivänä huhtikuuta 2024 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1143 ja sen täytäntöönpanosäännöt
- Maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1308/2013 ja sen täytäntöönpanosäännöt
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä viinialan alkuperänimitysten, maantieteellisten merkintöjen ja perinteisten merkintöjen suojaa koskevien hakemusten, vastaväitemenettelyn, käyttörajoitusten, tuote-eritelmien muutosten, suojan peruutuksen sekä merkintöjen ja esillepanon osalta 17 päivänä lokakuuta 2018 annettu komission delegoitu asetukset (EU) 2019/33

- Tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä ja merkinnöistä, tislattujen alkoholijuomien nimien käytöstä muiden elintarvikkeiden esittelyssä ja merkinnöissä, tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta, maatalousperäisen etyylialkoholin ja maatalousperäisten tisleiden käytöstä alkoholijuomissa ja asetuksen (EY) N:o 110/2008 kumoamisesta 17 päivänä huhtikuuta 2019 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/787

2 JAKSO

Argentiinan säädökset ja määräykset

- Ley 25.163 – Vinos y bebidas espirituosas de origen vínico
- Decreto Reglamentario N° 57/2004
- Resolución C 11/04 (INV) – Procedimientos: Inscripciones, Registros, Certificados, Infracciones
- Resolución C 35/02 – Publicación edictos, conforme ley en vigencia (INV)
- Resolución C 8/03 – Registro, protección y derecho al uso de una DOC (INV)
- Resolución C 19/2012 – Condiciones para la elaboración de vinos con IG (INV)
- Resolución 57/2024 – Unificación listado de variedades

- Ley 25.380 – Indicación Geográfica y Denominación de Origen de productos agrícolas y alimentarios
- Ley 25.966 – Modificatoria de la Ley N° 25.380
- Resolución 546/2011 – Aprobación de signos distintivos
- Decreto reglamentario 556/2009 – Reglamenta la Ley 25.380 y su modificatoria
- Resolución 13/2021 – Registro de Indicaciones Geográficas y Denominaciones de Origen de productos agrícolas y alimentarios.

3 JAKSO

Brasilian säädökset ja määräykset

- Portaria INPI/PR n° 04, de 12 de janeiro de 2022
- Decreto n° 4.062, 21 de dezembro de 2001
- Portaria INPI/PR n° 06/2022
- Lei da Propriedade Industrial N° 9279/1996

4 JAKSO

Paraguayn säädökset ja määräykset

- Ley N° 4.923 – De indicaciones geográficas y denominaciones de origen y su Decreto Reglamentario N° 1286/2019

5 JAKSO

Uruguayn säädökset ja määräykset

- Ley N° 17.011 – Ley de marcas
  - Decreto Reglamentario N° 34/999 – Reglamentación de la ley de marcas
-

13.33 ARTIKLASSA TARKOITETUT MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

1 JAKSO

13.33 artiklassa tarkoitetut Euroopan unionin maantieteelliset merkinnät

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Belgia	Beurre d'Ardenne	Voi ja muut maitotuotteet, ei kuitenkaan juustot
Belgia	Fromage de Herve	Juustot
Belgia	Gentse azalea	Kukat ja koristekasvit
Belgia	Jambon d'Ardenne	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Belgia	Pâté gaumais	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Belgia	Plate de Florenville	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Belgia	Vin mousseux de qualité de Wallonie	Viinit
Belgia	Vin de pays des jardins de Wallonie	Viinit
Belgia	Crémant de Wallonie	Viinit
Belgia	Côtes de Sambre et Meuse	Viinit
Belgia	Peket-Pekêt	Väkevät alkoholijuomat
Belgia	Pèket-Pèkèt de Wallonie	Väkevät alkoholijuomat
Belgia Saksa Itävalta	Korn	Väkevät alkoholijuomat

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Belgia Saksa Itävalta	Kornbrand	Väkevät alkoholijuomat
Bulgaria	Българско розово масло (Bulgarsko rozovo maslo)	Eteeriset öljyt
Bulgaria	Дунавска равнина (Dunavska ravnina)	Viinit
Bulgaria	Тракийска низина (Trakijska nizina)	Viinit
Tšekki	České pivo	Oluet
Tšekki	Českobudějovické pivo ¹	Oluet
Tšekki	Žatecký chmel	Öljysiement ja -hedelmät
Tanska	Danablu	Juustot
Saksa	Allgäuer Bergkäse	Juustot
Saksa	Allgäuer Emmentaler	Juustot
Saksa	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Saksa	Bayerisches Bier	Oluet
Saksa	Bremer Bier	Oluet
Saksa	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen / Dresdner Weihnachtsstollen	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet

¹ Brasilian, Paraguayn ja Uruguayn alueella maantieteelliselle merkinnälle ”Českobudějovické pivo” haetaan ainoastaan tšekinkielistä suojaa. Uruguayn alueella maantieteellinen merkintä ”Českobudějovické pivo” on merkittävä olutpakkausten takaetikettiin. Argentiinan alueella maantieteelliselle merkinnälle ”Českobudějovické pivo” haetaan ainoastaan tšekinkielistä suojaa, jollei tavaramerkin haltijoiden oikeuksista muuta johdu ja edellyttäen, että maantieteellinen merkintä ”Českobudějovické pivo” merkitään olutpakkausten takaetikettiin.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Saksa	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken / Holsteiner Katenrauchschinken / Holsteiner Knochenschinken	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Saksa	Hopfen aus der Hallertau	Öljysiement ja -hedelmät
Saksa	Münchener Bier ¹	Oluet
Saksa	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Saksa	Nürnberger Lebkuchen	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Saksa	Schwäbische Maultaschen / Schwäbische Suppenmaultaschen	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Saksa	Schwäbische Spätzle / Schwäbische Knöpfle	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Saksa	Schwarzwälder Schinken	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Saksa	Tettlinger Hopfen	Öljysiement ja -hedelmät
Saksa	Baden	Viinit
Saksa	Franken	Viinit
Saksa	Mittelrhein	Viinit
Saksa	Mosel	Viinit
Saksa	Pfalz	Viinit
Saksa	Rheingau	Viinit
Saksa	Rheinhessen	Viinit

¹ Brasilian alueella maantieteellisen merkinnän ”Münchener Bier” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Münchener Bier” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että kyseiset henkilöt ovat tuohon päivään mennessä käyttäneet kyseistä ilmaisua jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian alueella ja että ilmaisuun ”Münchener Bier” on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä. Maantieteelliselle merkinnälle ”Münchener” haetaan Paraguayn alueella ainoastaan saksankielistä suojaa.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Saksa	Württemberg	Viinit
Saksa	Schwarzwälder Kirschwasser	Väkevät alkoholijuomat
Saksa	Steinhäger ¹	Väkevät alkoholijuomat
Irlanti Yhdistynyt kuningaskunta (Pohjois-Irlanti)	Irish Cream	Väkevät alkoholijuomat
Irlanti Yhdistynyt kuningaskunta (Pohjois-Irlanti)	Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky	Väkevät alkoholijuomat
Kreikka	Ελιά Καλαμάτας (Elia Kalamatas)	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Kreikka	Καλαμάτα (Kalamata)	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Kreikka	Κεφαλογραβιέρα (Kefalograviera)	Juustot
Kreikka	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης (Kolymvari Chanion Kritis)	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Kreikka	Κονσερβολιά Αμφίσσης (Konservolia Amfissis)	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Kreikka	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa)	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Kreikka	Κρόκος Κοζάνης (Krokos Kozanis)	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Kreikka	Λυγουριό Ασκληπιείου (Lygourio Asklipiou)	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Kreikka	Μανούρι (Manouri)	Juustot

¹ Sovelletaan 13.35 artiklan 8 kohtaa.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Kreikka	Μαστίχα Χίου (Masticha Chiou)	Makeistuotteet, kaakao ja suklaa
Kreikka	Σητεία Λασιθίου Κρήτης (Sitia Lasithiou Kritis)	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Kreikka	Φέτα (Feta) ¹	Juustot
Kreikka	Αμύνταιο (Amyntaio)	Viinit
Kreikka	Μαντινεία (Mantineia)	Viinit
Kreikka	Νάουσα (Naousa)	Viinit
Kreikka	Νεμέα (Nemea)	Viinit
Kreikka	Ρετσίνα Αττικής (Retsina of Attiki)	Viinit
Kreikka	Σάμος (Samos)	Viinit
Kreikka	Σαντορίνη (Santorini)	Viinit
Kreikka	Τσίπουρο (Tsipouro)	Väkevät alkoholijuomat
Espanja	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Aceite del Bajo Aragón	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Antequera	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Azafrán de la Mancha	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Baena	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Cecina de León	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Cítricos Valencianos / Cítrics Valencians	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Φέτα (Feta)” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Feta” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että kyseiset henkilöt ovat tuohon päivään mennessä käyttäneet kyseistä ilmaisua jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan, Brasilian ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Feta” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Espanja	Dehesa de Extremadura	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Estepa	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Guijuelo	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Idiazabal	Juustot
Espanja	Jabugo	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Jamón de Teruel / Paleta de Teruel	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Jijona ¹	Makeistuotteet, kaakao ja suklaa
Espanja	Les Garrigues	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Los Pedroches	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Mahón-Menorca	Juustot
Espanja	Polvorones de Estepa	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Espanja	Priego de Córdoba	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Queso Manchego ²	Juustot
Espanja	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Sierra de Cádiz	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Sierra de Cazorla	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Sierra de Segura	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Sierra Mágina	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Espanja	Siurana	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Jijona” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Turrón de Jijona” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että kyseiset henkilöt ovat tuohon päivään mennessä käyttäneet kyseistä ilmaisua jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan ja Paraguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Turrón de Jijona” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

² Sovelletaan 13.35 artiklan 8 kohtaa.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Espanja	Sobrasada de Mallorca	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Espanja	Turrón de Alicante ¹	Makeistuotteet, kaakao ja suklaa
Espanja	Alicante	Viinit
Espanja	Bierzo	Viinit
Espanja	Calatayud	Viinit
Espanja	Campo de Borja	Viinit
Espanja	Cariñena	Viinit
Espanja	Castilla	Viinit
Espanja	Castilla y León	Viinit
Espanja	Cataluña	Viinit
Espanja	Cava	Viinit
Espanja	Empordà	Viinit
Espanja	Jerez / Xérès / Sherry ²	Viinit
Espanja	Jumilla	Viinit
Espanja	La Mancha	Viinit
Espanja	Manzanilla-Sanlúcar de Barrameda	Viinit
Espanja	Navarra	Viinit

- ¹ Maantieteellisen merkinnän ”Turrón de Alicante” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Turrón de almendras tipo Alicante” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että kyseiset henkilöt ovat tuohon päivään mennessä käyttäneet kyseistä ilmaisua jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan ja Paraguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Turrón de almendras tipo Alicante” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ² Maantieteellisen merkinnän ”Jerez / Xérès / Sherry” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Jerez” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että kyseiset henkilöt ovat tuohon päivään mennessä käyttäneet kyseistä ilmaisua jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Jerez” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Espanja	Penedès	Viinit
Espanja	Priorat	Viinit
Espanja	Rías Baixas	Viinit
Espanja	Ribeiro	Viinit
Espanja	Ribera del Duero ¹	Viinit
Espanja	Rioja ²	Viinit
Espanja	Rueda	Viinit
Espanja	Somontano	Viinit
Espanja	Toro ²	Viinit
Espanja	Utiel-Requena	Viinit
Espanja	Valdepeñas	Viinit
Espanja	Valencia	Viinit
Espanja	Yecla	Viinit
Espanja	Brandy de Jerez	Väkevät alkoholijuomat
Espanja	Brandy del Penedès	Väkevät alkoholijuomat
Espanja	Pacharán Navarro	Väkevät alkoholijuomat
Ranska	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	Voi ja muut maitotuotteet, ei kuitenkaan juustot
Ranska	Bleu d'Auvergne	Juustot
Ranska	Bœuf de Charolles	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Ranska	Brie de Meaux	Juustot
Ranska	Brillat-Savarin	Juustot
Ranska	Camembert de Normandie	Juustot

¹ Suojaa ei haeta Uruguayn alueella.

² Suojaa ei haeta Argentiinan alueella.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Ranska	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Ranska	Cantal; fourme de Cantal; cantalet	Juustot
Ranska	Chaource	Juustot
Ranska	Comté ¹	Juustot
Ranska	Emmental de Savoie	Juustot
Ranska	Époisses	Juustot
Ranska	Génisse Fleur d'Aubrac	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Ranska	Gruyère (Ranska) ²	Juustot
Ranska	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence / Essence de lavande de Haute-Provence	Eteeriset öljyt
Ranska	Huîtres Marennes Oléron	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Ranska	Jambon de Bayonne	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Ranska	Livarot	Juustot
Ranska	Pont-l'Évêque ³	Juustot

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Comté” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Comté” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että kyseiset henkilöt ovat tuohon päivään mennessä käyttäneet kyseistä ilmaisua jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian ja Uruguayin alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Comté” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

² Sovelletaan 13.35 artiklan 8 kohtaa.

³ Maantieteellisen merkinnän ”Pont-l'Évêque” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Pont-l'Évêque” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tuotteisiin Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Pont-l'Évêque” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Ranska	Pruneaux d'Agen ¹	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Ranska	Reblochon / Reblochon de Savoie ²	Juustot
Ranska	Riz de Camargue	Viljat
Ranska	Roquefort ³	Juustot
Ranska	Sainte-Maure de Touraine	Juustot

-
- ¹ Maantieteellisen merkinnän ”Pruneaux d'Agen” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”D'Agen” tai ”Ciruela D'Agen” vastaavaa käyttöä enintään kymmenen vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tuotteisiin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”D'Agen” tai ”Ciruela D'Agen” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ² Maantieteellisen merkinnän ”Reblochon” / ”Reblochon de Savoie” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”Reblochon” tai ”Rebleusson” vastaavaa käyttöä Argentiinan ja Brasilian alueella enintään viiden vuoden ja Uruguayn alueella enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tuotteisiin ja että tällaiseen ilmaisujen ”Reblochon” tai ”Rebleusson” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ³ Maantieteellisen merkinnän ”Roquefort” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Roquefort” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Roquefort” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Ranska	Saint-Marcellin ¹	Juustot
Ranska	Selles-sur-Cher	Juustot
Ranska	Soumaintrain	Juustot
Ranska	Alsace / Vin d'Alsace	Viinit
Ranska	Anjou	Viinit
Ranska	Beaujolais	Viinit
Ranska	Bordeaux ²	Viinit
Ranska	Bourgogne ³	Viinit
Ranska	Cahors	Viinit

-
- ¹ Maantieteellisen merkinnän ”Saint-Marcellin” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Saint-Marcellin” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Saint-Marcellin” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ² Maantieteellisen merkinnän ”Bordeaux” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta viiniköynnöslajikkeen ”Bordô” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian alueella ja että tällaiseen viiniköynnöslajikkeen ”Bordô” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ³ Maantieteellisen merkinnän ”Bourgogne” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Borgoña” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Borgoña” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Ranska	Chablis ¹	Viinit
Ranska	Champagne ²	Viinit
Ranska	Châteauneuf-du-Pape	Viinit
Ranska	Côtes de Provence	Viinit
Ranska	Côtes du Rhône	Viinit
Ranska	Côtes du Roussillon	Viinit
Ranska	Fronton	Viinit
Ranska	Graves	Viinit
Ranska	Irouléguay	Viinit
Ranska	Languedoc	Viinit
Ranska	Madiran	Viinit

-
- ¹ Maantieteellisen merkinnän ”Chablis” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Chablis” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavarihin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Chablis” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ² Maantieteellisen merkinnän ”Champagne” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”Champagne”, ”Champaña” tai ”Método / Méthode Champenoise” vastaavaa käyttöä enintään kymmenen vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavarihin Argentiinan, Brazilian, Paraguayn ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Champagne”, ”Champaña” tai ”Método / Méthode Champenoise” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Ranska	Margaux ¹	Viinit
Ranska	Médoc	Viinit
Ranska	Pauillac	Viinit
Ranska	Pays d'Oc	Viinit
Ranska	Pessac-Léognan	Viinit
Ranska	Pomerol	Viinit
Ranska	Pommard	Viinit
Ranska	Romanée-Conti	Viinit
Ranska	Saint-Emilion	Viinit
Ranska	Saint-Estèphe	Viinit
Ranska	Saint-Julien	Viinit
Ranska	Sauternes	Viinit
Ranska	Touraine	Viinit
Ranska	Val de Loire	Viinit
Ranska	Armagnac	Väkevät alkoholijuomat
Ranska	Calvados	Väkevät alkoholijuomat

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Margaux” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta viiniköynnöslajikkeen ”Margot” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian alueella ja että tällaiseen viiniköynnöslajikkeen ”Margot” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Ranska	Cognac ¹	Väkevät alkoholijuomat
Ranska	Rhum de Guadeloupe	Väkevät alkoholijuomat
Ranska	Rhum de la Martinique	Väkevät alkoholijuomat
Kroatia	Baranjski kulen	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Kroatia	Dalmatinski pršut	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Kroatia	Drniški pršut	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Kroatia Slovenia	Istarski pršut / Istrski pršut	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Kroatia	Krčki pršut	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Kroatia	Dingač	Viinit
Italia	Aceto Balsamico di Modena	Etikka
Italia	Aceto balsamico tradizionale di Modena	Etikka
Italia	Aprutino Pescarese	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Italia	Asiago ²	Juustot
Italia	Bresaola della Valtellina	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet

- ¹ Maantieteellisen merkinnän ”Cognac” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”Cognac” tai ”Coñac” vastaavaa käyttöä Argentiinan alueella enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä eikä jatkamasta ilmaisun ”Conhaque” vastaavaa käyttöä Brasilian alueella enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin ja että tällaiseen ilmaisujen ”Cognac”, ”Cognac” tai ”Cognac” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ² Maantieteellisen merkinnän ”Asiago” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Asiago” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Asiago” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Italia	Cantuccini Toscani / Cantucci Toscani	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Italia	Culatello di Zibello	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Fontina ¹	Juustot
Italia	Gorgonzola ²	Juustot
Italia	Grana Padano ³	Juustot
Italia	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Mortadella Bologna ⁴	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet

¹ Sovelletaan 13.35 artiklan 8 kohtaa.

² Maantieteellisen merkinnän ”Gorgonzola” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Gorgonzola” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan, Paraguayn ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Gorgonzola” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Sovelletaan 13,35 artiklan 8 kohtaa.

³ Maantieteellisen merkinnän ”Grana Padano” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Grana” tai ”Tipo Grana” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Grana” tai ”Tipo Grana” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Sovelletaan 13,35 artiklan 8 kohtaa.

⁴ Maantieteellisen merkinnän ”Mortadella Bologna” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Mortadella Bologna” tai ”Mortadella tipo Bologna” vastaavaa käyttöä enintään kymmenen vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Mortadella Bologna” tai ”Mortadella tipo Bologna” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Italia	Mozzarella di Bufala Campana	Juustot
Italia	Pancetta Piacentina	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Parmigiano Reggiano ¹	Juustot
Italia	Pasta di Gragnano	Pastavalmisteet, leipomatuotteet ja muut viljasta valmistetut tuotteet
Italia	Pecorino Romano ²	Juustot
Italia	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Prosciutto di Parma ³	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Prosciutto di San Daniele	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Prosciutto Toscano	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Provolone Valpadana	Juustot
Italia	Salamini italiani alla cacciatora	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet

¹ Sovelletaan 13.35 artiklan 8 kohtaa.

² Maantieteellisen merkinnän ”Pecorino Romano” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”Romano” tai ”Romanito” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan ja Uruguayn alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Romano” tai ”Romanito” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

³ Maantieteellisen merkinnän ”Prosciutto di Parma” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Presunto tipo Parma” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Presunto tipo Parma” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Italia	Taleggio ¹	Juustot
Italia	Toscana	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Italia	Zampone Modena	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Italia	Asti ²	Viinit
Italia	Barbaresco	Viinit
Italia	Barbera d'Alba	Viinit
Italia	Barbera d'Asti	Viinit
Italia	Bardolino / Bardolino Superiore	Viinit
Italia	Barolo	Viinit
Italia	Brachetto d'Acqui / Acqui	Viinit
Italia	Brunello di Montalcino	Viinit
Italia	Campania	Viinit
Italia	Chianti	Viinit
Italia	Chianti Classico	Viinit
Italia	Conegliano – Prosecco / Conegliano Valdobbiadene – Prosecco / Valdobbiadene – Prosecco	Viinit

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Taleggio” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Taleggio” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan ja Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Taleggio” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

² Maantieteellisen merkinnän ”Asti” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”método Asti” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”método Asti” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Italia	Dolcetto d'Alba	Viinit
Italia	Emilia / dell'Emilia ¹	Viinit
Italia	Fiano di Avellino	Viinit
Italia	Franciacorta	Viinit
Italia	Greco di Tufo	Viinit
Italia	Lambrusco di Sorbara	Viinit
Italia	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro	Viinit
Italia	Marca Trevigiana	Viinit
Italia	Marsala ²	Viinit
Italia	Montepulciano d'Abruzzo	Viinit
Italia	Prosecco ³	Viinit

-
- ¹ Maantieteellisen merkinnän ”Emilia / Dell’Emilia” suoja on voimassa Argentiinan alueella vasta, kun tavaramerkki ”Emilia Nieto Senetiner” on rekisteröity siellä, paitsi jos tavaramerkin rekisteröintihakemus peruutetaan.
- ² Maantieteellisen merkinnän ”Marsala” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Marsala” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Marsala” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.
- ³ Maantieteellisen merkinnän ”Prosecco” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta viiniköynnöslajikkeen ”Prosecco” tai ”Proseco” vastaavaa käyttöä Argentiinan ja Paraguayn alueella enintään viiden vuoden ja Brasilian alueella enintään kymmenen vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan, Paraguayn ja Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Prosecco” tai ”Proseco” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Italia	Sicilia	Viinit
Italia	Soave	Viinit
Italia	Toscana / Toscano	Viinit
Italia	Valpolicella	Viinit
Italia	Veneto	Viinit
Italia	Vernaccia di San Gimignano	Viinit
Italia	Vino Nobile di Montepulciano	Viinit
Italia	Grappa ¹	Väkevät alkoholijuomat
Kypros	Λουκούμι Γεροσκήπου (Loukoumi Geroskipou)	Makeistuotteet, kaakao ja suklaa
Kypros	Λεμεσός (Lemesos)	Viinit
Kypros	Κουμανδάρια (Commandaria)	Viinit
Kypros Kreikka	Ouzo / Ούζο	Väkevät alkoholijuomat
Kypros	Ζιβανία / Τζιβανία / Ζιβάνα / Zivania	Väkevät alkoholijuomat
Kypros	Πάφος (Pafos)	Viinit
Liettua	Originali lietuviška degtinė / Original Lithuanian vodka	Väkevät alkoholijuomat
Unkari	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Grappa” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”Grappa” tai ”Grapa” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan ja Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Grappa” tai ”Grapa” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä. Sovelletaan 13,35 artiklan 8 kohtaa.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Unkari	Tokaj / Tokaji ¹	Viinit
Unkari Itävalta	Pálinka	Väkevät alkoholijuomat
Unkari	Törkölypálinka	Väkevät alkoholijuomat
Alankomaat	Edam Holland	Juustot
Alankomaat	Gouda Holland	Juustot
Alankomaat	Hollandse geitenkaas	Juustot
Alankomaat Belgia Ranska Saksa	Genièvre / Jenever / Genever ²	Väkevät alkoholijuomat
Itävalta	Steirischer Kren	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Itävalta	Steirisches Kürbiskernöl	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Itävalta	Tiroler Almkäse	Juustot
Itävalta	Tiroler Alpkäse	Juustot
Itävalta	Tiroler Bergkäse	Juustot
Itävalta	Tiroler Graukäse	Juustot
Itävalta	Tiroler Speck	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Itävalta	Vorarlberger Alpkäse	Juustot
Itävalta	Vorarlberger Bergkäse	Juustot

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Tokaj” / ”Tokaji” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisujen ”Tokaj”, ”Tokaji” tai ”Tocai” vastaavaa käyttöä enintään viiden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan ja Brasilian alueella ja että tällaiseen ilmaisujen ”Tokaj”, ”Tokaji” tai ”Tocai” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

² Sovelletaen 13.35 artiklan 8 kohtaa.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Itävalta	Inländerrum	Väkevät alkoholijuomat
Itävalta	Jägertee	Väkevät alkoholijuomat
Itävalta	Jagertee	Väkevät alkoholijuomat
Itävalta	Jagatee	Väkevät alkoholijuomat
Puola	Polska Wódka / Polish Vodka	Väkevät alkoholijuomat
Puola	Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej / Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass	Väkevät alkoholijuomat
Portugali	Azeite de Moura	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Portugali	Azeite do Alentejo Interior	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Portugali	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Portugali	Azeite de Trás-os-Montes	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Portugali	Azeites do Norte Alentejano	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Portugali	Azeites do Ribatejo	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Portugali	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Portugali	Chouriço de Portalegre	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Portugali	Mel dos Açores	Hunaja ja muut eläinperäiset syötävät tuotteet
Portugali	Ovos Moles de Aveiro	Makeistuotteet, kaakao ja suklaa
Portugali	Pêra Rocha do Oeste	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Portugali	Presunto de Barrancos / Paleta de Barrancos	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Portugali	Queijo S. Jorge	Juustot
Portugali	Queijo Serra da Estrela	Juustot
Portugali	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	Juustot
Portugali	Açores	Viinit
Portugali	Alentejano	Viinit
Portugali	Alentejo	Viinit
Portugali	Algarve	Viinit
Portugali	Bairrada	Viinit
Portugali	Beira Interior	Viinit
Portugali	Carcavelos	Viinit
Portugali	Dão	Viinit
Portugali	Douro	Viinit
Portugali	Duriense	Viinit
Portugali	Lisboa	Viinit
Portugali	Vinho da Madeira / Madère / Vin de Madère / Madera / Madeira Wein / Madeira Wine / Vino di Madera / Madeira Wijn / Madeira	Viinit
Portugali	Madeirense	Viinit

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Portugali	Oporto / Port / Port Wine / Porto / Portvin / Portwein / Portwijn / vin du Porto / vinho do Porto ¹	Viinit
Portugali	Palmela	Viinit
Portugali	Pico	Viinit
Portugali	Setúbal	Viinit
Portugali	Távora-Varosa	Viinit
Portugali	Tejo	Viinit
Portugali	Trás-os-Montes	Viinit
Portugali	Vinho Verde	Viinit
Romania	Magiun de prune Topoloveni	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Romania	Salam de Sibiu	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Romania	Telemea de Ibănești	Juustot
Romania	Cotești	Viinit
Romania	Cotnari	Viinit
Romania	Dealul Mare	Viinit
Romania	Murfatlar	Viinit
Romania	Odobești	Viinit
Romania	Panciu	Viinit
Romania	Recaș	Viinit
Romania	Târnave	Viinit

¹ Maantieteellisen merkinnän ”Oporto” / ”Port” / ”Port Wine” / ”Porto” / ”Portvin” / ”Portwein” / ”Portwijn” / ”vin du Porto” / ”vinho do Porto” suoja ei estä keitään henkilöitä, mukaan lukien niiden seuraajat ja siirronsaajat, jatkamasta ilmaisun ”Oporto” vastaavaa käyttöä enintään seitsemän vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että nämä henkilöt ovat kyseiseen päivään mennessä käyttäneet tuota maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Argentiinan alueella ja että tällaiseen ilmaisun ”Oporto” käyttöön on liitetty helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

Euroopan unionin jäsenvaltio	Nimi	Tuoteluokka
Romania	Pălincă	Väkevät alkoholijuomat
Romania	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Väkevät alkoholijuomat
Romania	Vinars Târnave	Väkevät alkoholijuomat
Romania	Vinars Vrancea	Väkevät alkoholijuomat
Slovenia	Kranjska klobasa	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Slovenia	Kraška panceta	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Slovenia	Kraški pršut	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Slovenia	Kraški zašink	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Slovenia	Slovenski med	Hunaja ja muut eläinperäiset syötävät tuotteet
Slovenia	Štajersko prekmursko bučno olje	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Slovakia	Vinohradnícka oblasť Tokaj	Viinit
Suomi	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Väkevät alkoholijuomat
Suomi	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka / Vodka of Finland	Väkevät alkoholijuomat
Ruotsi	Svensk Aquavit / Svensk Akvavit / Swedish Aquavit	Väkevät alkoholijuomat
Ruotsi	Svensk Punsch / Swedish Punch	Väkevät alkoholijuomat
Ruotsi	Svensk Vodka / Swedish Vodka	Väkevät alkoholijuomat

2 JAKSO

13.33 ARTIKLASSA TARKOITETUT MERCOSURIN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Argentiina	25 de Mayo	Viinit
Argentiina	9 de Julio	Viinit
Argentiina	Agrelo	Viinit
Argentiina	Albardón	Viinit
Argentiina	Alto valle de Río Negro	Viinit
Argentiina	Angaco	Viinit
Argentiina	Añelo	Viinit
Argentiina	Arauco	Viinit
Argentiina	Avellaneda	Viinit
Argentiina	Barrancas	Viinit
Argentiina	Barreal	Viinit
Argentiina	Belén	Viinit
Argentiina	Cachi	Viinit
Argentiina	Cafayate – Valle de Cafayate	Viinit
Argentiina	Calingasta	Viinit
Argentiina	Castro Barros	Viinit
Argentiina	Catamarca	Viinit
Argentiina	Caucete	Viinit
Argentiina	Chapadmalal	Viinit
Argentiina	Chilecito	Viinit
Argentiina	Chimbas	Viinit
Argentiina	Colón	Viinit
Argentiina	Colonia Caroya	Viinit
Argentiina	Confluencia	Viinit
Argentiina	Córdoba Argentina	Viinit

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Argentiina	Cruz del Eje	Viinit
Argentiina	Cuyo	Viinit
Argentiina	Distrito Medrano	Viinit
Argentiina	El Paraíso	Viinit
Argentiina	Famatina	Viinit
Argentiina	Felipe Varela	Viinit
Argentiina	General Alvear	Viinit
Argentiina	General Conesa	Viinit
Argentiina	General Lamadrid	Viinit
Argentiina	General Roca	Viinit
Argentiina	Godoy Cruz	Viinit
Argentiina	Guaymallén	Viinit
Argentiina	Iglesia	Viinit
Argentiina	Jáchal	Viinit
Argentiina	Jujuy	Viinit
Argentiina	Junín	Viinit
Argentiina	La Consulta	Viinit
Argentiina	La Paz	Viinit
Argentiina	Las Compuertas	Viinit
Argentiina	Las Heras	Viinit
Argentiina	Lavalle	Viinit
Argentiina	Luján de Cuyo	Viinit
Argentiina	Lunlunta	Viinit
Argentiina	Maipú	Viinit
Argentiina	Mendoza	Viinit
Argentiina	Molinos	Viinit
Argentiina	Neuquén	Viinit
Argentiina	Paraje Altamira	Viinit
Argentiina	Patagonia	Viinit

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Argentiina	Pichimahuida	Viinit
Argentiina	Pocito	Viinit
Argentiina	Pomán	Viinit
Argentiina	Pozo de los Algarrobos	Viinit
Argentiina	Quebrada de Humahuaca	Viinit
Argentiina	Rawson	Viinit
Argentiina	Río Negro	Viinit
Argentiina	Rivadavia de San Juan	Viinit
Argentiina	Rivadavia de Mendoza	Viinit
Argentiina	Russel	Viinit
Argentiina	Salta	Viinit
Argentiina	San Blas de los Sauces	Viinit
Argentiina	San Carlos de Mendoza	Viinit
Argentiina	San Carlos de Salta	Viinit
Argentiina	San Javier	Viinit
Argentiina	San Juan	Viinit
Argentiina	San Martín de Mendoza	Viinit
Argentiina	San Martín de San Juan	Viinit
Argentiina	San Rafael	Viinit
Argentiina	Sanagasta	Viinit
Argentiina	Santa Lucía	Viinit
Argentiina	Santa María	Viinit
Argentiina	Santa Rosa	Viinit
Argentiina	Sarmiento	Viinit
Argentiina	Tafi	Viinit
Argentiina	Tinogasta	Viinit
Argentiina	Tucumán	Viinit
Argentiina	Tunuyán	Viinit
Argentiina	Tupungato – Valle de Tupungato	Viinit

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Argentiina	Ullum	Viinit
Argentiina	Valle de Chañarmuyo	Viinit
Argentiina	Valle de Uco	Viinit
Argentiina	Valle del Pedernal	Viinit
Argentiina	Valle del Tulum	Viinit
Argentiina	Valle Fértil	Viinit
Argentiina	Valle de Zonda	Viinit
Argentiina	Valles Calchaquíes	Viinit
Argentiina	Valles del Famatina	Viinit
Argentiina	Vinchina	Viinit
Argentiina	Villa Ventana	Viinit
Argentiina	Vista Flores	Viinit
Argentiina	Zonda	Viinit
Argentiina	Alcauciles Platenses / Alcachofas Platenses Alcauciles Romanesco, Híbridos Violeta y Blanco	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Chivito Criollo del Norte Neuquino / Chivito mamón / Chivito de veranada	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Cordero Patagónico	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Dulce de Membrillo Rubio de San Juan	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Melón de Media Agua, San Juan	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Salame de Tandil	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Salame Típico de Colonia Caroya	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Argentiina	Yerba Mate Argentina / Yerba Mate Elaborada con Palo	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Brasilia	Alta Mogiana	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Brasilia	Altos Montes	Viinit
Brasilia	Cachaça	Väkevät alkoholijuomat
Brasilia	Canastra	Juustot
Brasilia	Carlópolis	Tuoreet hedelmät ja pähkinät sekä hedelmä- ja pähkinäjalosteet
Brasilia	Costa Negra	Äyriäiset
Brasilia	Cruzeiro do Sul	Myllyteollisuustuotteet
Brasilia	Farroupilha	Viinit
Brasilia	Linhares	Kaakao ja kaakaovalmisteet
Brasilia	Litoral Norte Gaúcho	Viljat
Brasilia	Manguezais de Alagoas	Muut eläinperäiset syötävät tuotteet
Brasilia	Maracaju	Tuore ja jäädytetty liha sekä lihajalosteet
Brasilia	Marialva	Tuoreet hedelmät ja pähkinät sekä hedelmä- ja pähkinäjalosteet
Brasilia	Microrregião Abaíra	Väkevät alkoholijuomat
Brasilia	Monte Belo	Viinit
Brasilia	Mossoró	Tuoreet hedelmät ja pähkinät sekä hedelmä- ja pähkinäjalosteet
Brasilia	Norte Pioneiro do Paraná	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Brasilia	Oeste do Paraná	Hunaja
Brasilia	Ortigueira	Hunaja
Brasilia	Pampa Gaúcho da Campanha Meridional	Tuore ja jäädytetty liha sekä lihajalosteet
Brasilia	Pantanal	Hunaja
Brasilia	Paraty	Väkevät alkoholijuomat
Brasilia	Pelotas	Makeis- ja leipomotuotteet
Brasilia	Piauí	Tuoreet hedelmät ja pähkinät sekä hedelmä- ja pähkinäjalosteet

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Brasilia	Pinto Bandeira	Viinit
Brasilia	Região da Mara Rosa	Mausteet
Brasilia	Região da Própolis Verde de Minas Gerais	Muut eläinperäiset syötävät tuotteet
Brasilia	Região da Serra da Mantiqueira de Minas Gerais	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Brasilia	Região de Pinhal	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Brasilia	Região de Salinas	Väkevät alkoholijuomat
Brasilia	Região do Cerrado Mineiro	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Brasilia	Região São Bento de Urânia	Tuoreet kasvikset ja kasvisjalosteet
Brasilia	São Matheus	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Brasilia	Serro	Juustot
Brasilia	Vale do Submédio São Francisco	Tuoreet hedelmät ja pähkinät sekä hedelmä- ja pähkinäjalosteet
Brasilia	Vale dos Vinhedos	Viinit
Brasilia	Vales da Uva Goethe	Viinit
Uruguay	Bella Unión	Viinit
Uruguay	Atlántida	Viinit
Uruguay	Canelón Chico	Viinit
Uruguay	Canelones	Viinit
Uruguay	Carmelo	Viinit
Uruguay	Carpinteria	Viinit
Uruguay	Cerro Carmelo	Viinit
Uruguay	Cerro Chapeu	Viinit
Uruguay	Constancia	Viinit

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Uruguay	El Carmen	Viinit
Uruguay	Garzón	Viinit
Uruguay	José Ignacio	Viinit
Uruguay	Juanico	Viinit
Uruguay	La Caballada	Viinit
Uruguay	La Cruz	Viinit
Uruguay	La Puebla	Viinit
Uruguay	Las Brujas	Viinit
Uruguay	Las Violetas	Viinit
Uruguay	Lomas De La Paloma	Viinit
Uruguay	Los Cerrillos	Viinit
Uruguay	Los Cerros De San Juan	Viinit
Uruguay	Manga	Viinit
Uruguay	Paso Cuello	Viinit
Uruguay	Progreso	Viinit
Uruguay	Rincón De Olmos	Viinit
Uruguay	Rincón del Colorado	Viinit
Uruguay	San José	Viinit
Uruguay	Santos Lugares	Viinit
Uruguay	Sauce	Viinit
Uruguay	Sierra de la Ballena	Viinit
Uruguay	Sierra de Mahoma	Viinit
Uruguay	Suarez	Viinit
Uruguay	Villa Del Carmen	Viinit
Uruguay	Montevideo	Viinit
Uruguay	Sur de Florida	Viinit
Uruguay	Maldonado	Viinit
Uruguay	Sur de Rocha	Viinit
Uruguay	Colonia	Viinit

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Uruguay	Soriano	Viinit
Uruguay	Rio Negro	Viinit
Uruguay	Salto	Viinit
Uruguay	Paysandú	Viinit
Uruguay	Artigas	Viinit
Uruguay	Tacuarembó	Viinit
Uruguay	Flores	Viinit
Uruguay	Norte de Florida	Viinit
Uruguay	Cerro Largo	Viinit
Uruguay	Norte de Lavalleja	Viinit
Uruguay	Norte de Rocha	Viinit
Uruguay	Colon	Viinit
Uruguay	La Paz	Viinit
Uruguay	San Carlos	Viinit
Uruguay	Santa Rosa	Viinit
Uruguay	Santa Lucía	Viinit

3 JAKSO

'Tuoteluokalla' tarkoitetaan 13.35 artiklassa tarkoitettua ja tässä liitteessä lueteltua tuoteluokkaa seuraavasti (*):

1. 'Lihalla, kalalla ja niistä tehdyillä valmisteilla' tarkoitetaan harmonoidun järjestelmän 2, 3 ja 16 ryhmän tuotteita.
2. 'Voilla ja muilla maitotuotteilla, ei kuitenkaan juustot' tarkoitetaan nimikkeiden 04.01–04.05 tuotteita.
3. 'Juustoilla' tarkoitetaan nimikkeen 04.06 tuotteita.
4. 'Hunajalla ja muilla eläinperäisillä syötävillä tuotteilla' tarkoitetaan nimikkeiden 04.09 ja 04.10 tuotteita.
5. 'Kukilla ja koristekasveilla' tarkoitetaan 6 ryhmän tuotteita.
6. 'Vihanneksilla, hedelmillä, pähkinöillä ja niistä tehdyillä valmisteilla' tarkoitetaan 7, 8 ja 20 ryhmän ja alanimikkeen 12.12.99.10 tuotteita.
7. 'Kahvilla, matella, mausteilla ja niistä tehdyillä valmisteilla' tarkoitetaan 9 ryhmän ja nimikkeen 21.01 tuotteita.
8. 'Viljoilla' tarkoitetaan 10 ryhmän tuotteita.
9. 'Hienoilla jauhoilla ja tärkkelyksillä' tarkoitetaan 11 ryhmän tuotteita.

10. 'Öljysiemenillä ja -hedelmillä' tarkoitetaan 12 ryhmän tuotteita.
  11. 'Öljiillä, ravintoöljiillä ja eläinrasvoilla' tarkoitetaan 15 ryhmän tuotteita.
  12. 'Makeistuotteilla, kaakaolla ja suklaalla' tarkoitetaan 17 ja 18 ryhmän tuotteita.
  13. 'Pastavalmisteilla, leipomatuotteilla ja muilla viljasta valmistetuilla tuotteilla' tarkoitetaan 19 ryhmän tuotteita.
  14. 'Kastikkeilla' tarkoitetaan nimikkeen 21.03 tuotteita.
  15. 'Oluilla' tarkoitetaan nimikkeen 22.03 tuotteita.
  16. 'Viineillä' tarkoitetaan nimikkeen 22.04 tuotteita.
  17. 'Väkevillä alkoholijuomilla' tarkoitetaan nimikkeen 22.08 tuotteita.
  18. 'Etikalla' tarkoitetaan nimikkeen 22.09 tuotteita.
  19. 'Eteerisillä öljyillä' tarkoitetaan 33 ryhmän tuotteita.
- (*) Luettelo koskee ainoastaan maataloustuotteiden maantieteellisiä merkintöjä.

1. Liitteessä 13-B olevassa 1 jaksossa esitetyn Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen luettelon osalta 13.35 artiklan mukaista suojaa ei haeta seuraaville yksittäisille ilmaisuille, jotka ovat osa moniosaista maantieteellistä merkintää:

”aceite”, ”aceto balsamico”, ”aceto balsamico tradizionale”, ”alla cacciatora”, ”almkäse”, ”alpkäse”, ”amarelo”, ”aprutino”, ”aquavit”, ”akvavit”, ”apfel”, ”azafrán”, ”azalea”, ”azeite”, ”bärlikä”, ”beef”, ”bergkäse”, ”berry liqueur”, ”beurre”, ”bier”, ”bleu”, ”blue cheese”, ”bœuf”, ”brandy”, ”bratwürste”, ”bresaola”, ”breze”, ”brezn”, ”brez’n”, ”brezel”, ”brie”, ”cacciatora”, ”camembert”, ”canard à foie gras”, ”cantucci”, ”cantuccini”, ”cecina”, ”chmel”, ”chorizo”, ”chouriça de carne”, ”chouriço”, ”christstollen”, ”cítricos”, ”cítrics”, ”cream”, ”crémant”, ”culatello”, ”degtinè”, ”dehesa”, ”edam”, ”emmental”, ”emmentaler”, ”essence de lavande”, ”farmed salmon”, ”fleur”, ”fromage”, ”fruit liqueur”, ”fruktlikör”, ”geitenkaas”, ”génisse”, ”gouda”, ”graukäse”, ”hedelmälikööri”, ”herbal vodka”, ”hopfen”, ”huile essentielle de lavande”, ”huîtres”, ”jambon”, ”jamón”, ”katenschinken”, ”katenrauchschenken”, ”knochenschinken”, ”kirschwasser”, ”klobasa”, ”knöpfle”, ”kren”, ”kulen”, ”kürbiskernöl”, ”lamb”, ”lebkuchen”, ”linguiça”, ”llonganissa”, ”magiun de prune”, ”marjalikööri”, ”maultaschen”, ”med”, ”mel”, ”mela”, ”mortadella”, ”mozzarella”, ”mozzarella di bufala”, ”oli”, ”olje”, ”original”, ”ovos moles”, ”pacharán”, ”paleta”, ”panceta”, ”pancetta”, ”pasta”, ”pâté”, ”pecorino”, ”pêra”, ”picante”, ”pivo”, ”plate”, ”polvorones”, ”pomodoro”, ”prekmursko bučno olje”, ”presunto”, ”priego”, ”prosciutto”, ”provolone”, ”pršut”, ”pruneaux”, ”pruneaux mi-cuits”, ”punsch”, ”punch”, ”queijo”, ”queso”, ”rhum”, ”riz”, ”rostbratwürste”, ”salam”, ”salamini”, ”salchichón”, ”schinken”, ”sierra”, ”sobrasada”, ”spätzle”, ”speck”, ”stollen”, ”suppenmaultaschen”, ”szalámi”, ”téliszalámi”, ”telemea”, ”țuică zetea”, ”turrón”, ”vin de pays”, ”vin mousseux de qualité”, ”vinars”, ”vinho”, ”vin”, ”vino”, ”wein”, ”wine”, ”uisce beatha”, ”vinohradnícka oblast”, ”vodka”, ”weihnachtsstollen”, ”whiskey”, ”whisky”, ”white cheese”, ”wijn”, ”wódka”, ”wódka ziołowa”, ”zampone”, ”zašink”, ”κονσερβολιά” (konservolia), ”κορινθιακή σταφίδα” (korinthiaki stafida), ”λουκούμι” (loukoumi), ”μαστίχα” (masticha), ”розово масло” (rozovo maslo).

2. Liitteessä 13-B olevassa 2 jaksossa esitetyn Mercosurin maantieteellisten merkintöjen luettelon osalta 13.35 artiklan mukaista suojaa ei haeta seuraaville yksittäisille ilmaisuille, jotka ovat osa moniosaista maantieteellistä merkintää:

”alcauciles”, ”alcachofas”, ”chivito”, ”criollo”, ”mamón”, ”veranda”, ”cordero”, ”dulce de membrillo”, ”melón”, ”salame”, ”salame típico”, ”mate”, ”yerba mate”, ”chorizo”, ”batiburrillo”, ”frutilla”, ”mango”, ”sandía”, ”poncho”, ”licor”, ”vino”, ”yerbamate”, ”stevia”, ”katuaba”, ”menta'i”, ”burrito”, ”caña”, ”miel negra de caña”, ”melón”, ”aceite de coco”, ”cecina”, ”naranja”, ”palmito”.

3. Seuraavien Mercosurin nimitysten suojasta huolimatta näitä ilmaisuja voidaan käyttää tuotteesta Euroopan unionissa edellyttäen, ettei mikään muu seikka kyseisen tuotteen merkinnöissä tai pakkauksessa voi aiheuttaa kuluttajien keskuudessa sekaannusta tuotteen alkuperästä tai luonteesta eikä loukkaa muulla tavoin suojattua maantieteellistä merkintää:

”flores”, ”iglesia”, ”la cruz”, ”la paz”, ”las violetas”, ”molinos”, ”salto”, ”sarmiento”.

4. Euroopan unioni toteaa liitteessä 13-B olevassa 1 jaksossa olevan Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen luettelon ja Mercosurin alueella tämän sopimuksen voimaantulopäivänä esiintyvien kasvilajikkeiden tai eläinrotujen nimien osalta, että seuraavien kasvilajikkeisiin tai eläinrotuihin liittyvien ilmaisujen käyttöä, myös merkinnöissä, voidaan jatkaa Mercosurissa tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen:

”Καλαμάτα” (Kalamata), ”Valencia Late”, ”Alicante Buschet”, ”Cariñán”, ”Charolais”, ”Semillón”, ”Barbera”, ”Dolcetto”, ”Fiano”, ”Greco”, ”Lambrusco”, ”Lambrusco Grasparossa”, ”Montepulciano”, ”Trebiano Toscano”.

5. Euroopan unionin nimityksen ”Cava” suojasta huolimatta kyseistä ilmaisua voidaan käyttää tuotteesta Mercosurissa, jos tuo ilmaisu kiistattomasti viittaa sanoihin ”bodega” tai ”adega”, tarkoittaen näin ollen viinikellaria, ja edellyttäen, ettei mikään muu seikka kyseisen tuotteen merkinnöissä tai pakkauksessa voi aiheuttaa kuluttajien keskuudessa mitään sekaannusta kyseisen tuotteen alkuperästä tai luonteesta eikä loukkaa muulla tavoin suojattua maantieteellistä merkintää.
6. Euroopan unionin nimityksen ”ΦΜΤΑ” (Feta) suojasta huolimatta 13.35 artiklan mukaista suojaa ei haeta espanjalaiselle ilmaisulle ”corte en fetas” (viipaloitu), jos tätä ilmaisua käytetään juustotuotteisiin, lukuun ottamatta suolavedessä olevia valkoisia juustoja, edellyttäen, ettei mikään muu seikka kyseisten tuotteiden merkinnöissä tai pakkauksessa voi aiheuttaa kuluttajien keskuudessa mitään sekaannusta tuotteen alkuperästä tai luonteesta eikä loukkaa muulla tavoin suojattua maantieteellistä merkintää ”ΦΜΤΑ” (Feta).
7. Euroopan unionin nimityksen ”Danablu” suojaamisesta huolimatta 13.35 artiklan mukaista suojaa ei haeta espanjankieliselle ilmaisulle ”queso azul”.
8. Maantieteellisen merkinnän ”Bœuf de Charolles” suoja ei estä sitä, että eläinrodusta ”Charolais” peräisin olevaa tuotetta osoittavien ilmaisujen ”Charolês” tai ”Charolez” käyttäjät Brasilian alueella voivat jatkaa kyseisten ilmaisujen käyttöä edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia, lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei eläinrodun nimityksen käyttö johda kuluttajia harhaan eikä merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

13.34 ARTIKLASSA TARKOITETUT
MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Paraguay	Miel Negra de caña paraguaya de Arroyos y Esteros	Ruokosokerimelassi
Paraguay	Chorizo Sanjuanino	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Licor de Yegros	Väkevät alkoholijuomat
Paraguay	Chipa de Coronel Bogado	Makeistuotteet, kaakao ja suklaa
Paraguay	Miel de abeja de los Humedales del Ñeembucu	Hunaja ja muut eläinperäiset syötävät tuotteet
Paraguay	Cordero misionero	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Batiburrillo de Misiones	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Frutilla de Areguá	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Mango de Areguá	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Sandía de Estanzuela	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Vino de Independencia	Viinit
Paraguay	Yerbamate Paraguaya	Kahvi, mate, mausteet ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Stevia Paraguaya / Ka'a He'e del Paraguay	Muut kasvituotteet
Paraguay	Katuaba Paraguaya	Muut kasvit ja kasvinosat
Paraguay	Menta'i Paraguaya	Muut kasvit ja kasvinosat

Maa	Nimi	Tuoteluokka
Paraguay	Burrito Paraguayo	Muut kasvit ja kasvinosat
Paraguay	Chipa Barrero	Makeis- ja leipomotuotteet
Paraguay	Caña Paraguaya	Väkevät alkoholijuomat
Paraguay	Carne del Paraguay	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Carne del Chaco	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Melón de Yaguaron	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Aceite de coco Paraguayo / Mbokaja	Öljyt, ravintoöljyt ja eläinrasvat
Paraguay	Cecina so`o piru Paraguayo	Liha, kala ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Naranja de Itapua	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Palmito del Bosque del Atlántico del Alto Paraguay	Vihannekset, hedelmät, pähkinät ja niistä tehdyt valmisteet
Paraguay	Miel de abeja del pantanal del Chaco paraguay	Hunaja ja muut eläinperäiset syötävät tuotteet
Paraguay	Azúcar Orgánica Paraguaya	Ruokosokeri

13.33 ARTIKLAN 5 KOHDASSA TARKOITETUT
MERCOSURIN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

Maa	Nimi	Tuoteluokka*
Brasilia	Franca	Jalkineet.
Brasilia	Região das Lagoas Mundaú-Manguaba	Kudotut erikoiskankaat, koruompelukset, pitsi.
Brasilia	Divina Pastora	Kudotut erikoiskankaat, koruompelukset, pitsi.
Brasilia	Cachoeiro do Itapemirim	Kivi; ja kivistä valmistetut tavarat.
Brasilia	Cariri Paraibano	Kudotut erikoiskankaat, koruompelukset, pitsi.
Brasilia	Paraíba	Puuvilla.
Brasilia	São João del Rei	Tina ja tinatavarat.
Brasilia	Vale do Sinos	Raakavuodat ja -nahat sekä muokattu nahka; ja nahkatavarat.
Brasilia	Pedro II	Jalo- tai puolijalokivet.
Brasilia	Goiabeiras	Keraamiset tuotteet.
Brasilia	Região do Jalapão do Estado do Tocantins	Leikkovihreä.
Brasilia	Região das Lagoas Mundaú-Manguaba	Kudotut erikoiskankaat, koruompelukset, pitsi.

Maa	Nimi	Tuoteluokka*
Paraguay	Aó Po'í de Yataity	Kudotut erikoiskankaat, koruompelukset, pitsi.
Paraguay	Ñanduti de Itaugua	Kudotut erikoiskankaat, koruompelukset, pitsi.
Paraguay	Poncho de Cordillera	Vaatteet ja vaateustarvikkeet, muuta kuin neulosta.
Paraguay	Piedra de Cerro Koi	Kivi; ja kivistä valmistetut tavarat.
Paraguay	Cerámica de Areguá	Keraamiset tuotteet.
Paraguay	Hamaca Paraguaya	Vanu, huopa ja kuitukangas; erikoislangat; side- ja purjelanka, nuora ja köysi sekä niistä valmistetut tavarat.
Paraguay	Carbón del Chaco Paraguayo	Puu ja puusta valmistetut tavarat; puuhiili.
Paraguay	Jabón de coco Paraguayo / Mbokaja	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, ”hammasvahat” ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät valmisteet.

MERCOSURIN SOPIMUSVALTIOIDEN LUETTELO AIEMMISTA KÄYTTÄJISTÄ

1. Edellä 13.35 artiklan 8 kohdassa tarkoitettut aiemmat käyttäjät ovat seuraavat:

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
ARGENTIINA	PARMESANO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alto Campo S.R.L. 2. Canut Hnos S.R.L. 3. Casarias S.A. 4. Cassini y Cesaratto S.A. 5. Cooperativa de Trabajo Blaquier Ltda. 6. Ensemble S.R.L. 7. Ernesto Rodriguez e Hijos S.A. 8. Familia Benvenuto S.A. 9. Ingredients Solutions S.A. 10. Institucion Salesiana Nuestra Señora de Luján 11. Kiollo Quesos de Sorrenti Cristian José 12. Instituto Cultural Ermita Asociación Civil 13. La Mucca S.A. 14. Lácteos Don Victorino S.R.L. 15. Lácteos La Familia S.R.L. 16. Lácteos Lattaia S.R.L. 17. Lácteos Tío Pujio S.R.L. 18. Leig – Lac S.R.L. 19. LW S.R.L. 20. Man S.A. 21. Mastellone Hnos. S.A. 22. Milkaut S.A. 23. Molfino Hnos. S.A.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		24. Noal S.A. 25. Poland S.A. 26. Quesos Trelau S.A. 27. Remotti S.A. 28. Sancor Cooperativas Unidas Ltda. 29. San Gotardo Lácteos De García Jorge Alberto 30. Tandileofu de Raúl Edgardo Mastrángelo 31. Tresanto S.R.L. 32. Verónica S.A.C.I.A.F.E.I. 33. Vifran S.A.
ARGENTIINA	GRUYERE / GRUYÈRE	1. Caffalac S.R.L. 2. Canut Hnos. S.R.L. 3. Cassini y Cesaratto S.A. 4. Cooperativa Agrícola Ganadera de Arroyo Cabral Ltda. 5. Cooperativa Agrícola Tampera de James Craik Ltda. 6. Día Argentina S.A. 7. Doña Emilia S.R.L. 8. Ernesto Rodríguez e Hijos S.A. 9. Granjas Patagónicas S.R.L. 10. Institución Salesiana Nuestra Señora de Luján 11. Lactear S.A. 12. Lácteos 3L S.A. 13. Lácteos Don Victorino S.R.L. 14. Lácteos Tío Pujio S.R.L. 15. LW S.R.L. 16. Magnasco Hnos. S.A. 17. Manfrey coop. de Tamberos de Com. e Ind. Ltda. 18. Mastellone Hnos. S.A. 19. Miguel Peiretti S.R.L.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		20. Milkaut S.A. 21. Molfino Hnos. S.A. 22. Quesos Don Atilio S.A. 23. Remotti S.A. 24. Ricolact S.R.L. 25. Steber S.A. 26. Sucesores de Alfredo Williner S.A. 27. Tandileofu de Raúl Edgardo Mastrángelo 28. Tradición Inza S.R.L. 29. Tremblay S.R.L. 30. Verónica S.A.C.I.A.F.E.I.
ARGENTIINA	FONTINA	1. Ball-Mor S.R.L. 2. Brescialat S.A. 3. Capilla del Señor S.A. 4. Cayelac S.A. 5. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 6. Cooperativa Agrícola Ganadera de Arroyo Cabral Ltda. 7. Cooperativa Agrícola Tampera de James Craik Ltda. 8. Cooperativa de Trabajo Blaquier Ltda. 9. D.V.H. Productos Alimenticios S.A. 10. Establecimiento Don Santiago de Bessone Miguel, Mauro y Mario S.H (Samijor S.A.S.) 11. Don Felipe S.R.L. 12. Ensemble S.R.L. 13. Ernesto Rodríguez e Hijos S.A. 14. Establecimientos Lácteos Silvia S.R.L. 15. García Hermanos Agroindustrial S.R.L. 16. Granjas Patagónicas S.R.L.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		17. La Francisca S.R.L.
		18. La Varense S.R.L.
		19. Lactar S.A.
		20. Lactear S.A.
		21. Lácteos 3L S.A.
		22. Lácteos Barraza S.A.
		23. Lácteos Castel de Giordano Rafael Mario
		24. Lácteos Don Angel de Laspina Miguel Angel
		25. Lácteos Don Victorino S.R.L.
		26. Lácteos Esperanza Blanca S.A.
		27. Lácteos Her-Bal de Baldo Héctor José y Rodolfo Avelino S.H.
		28. Lácteos La Familia S.R.L.
		29. Lácteos San Jorge S.R.L.
		30. Lácteos Vidal S.A.
		31. Leig - Lac S.R.L.
		32. Los Pinos S.R.L.
		33. LW S.R.L.
		34. Magnasco Hnos. S.A.
		35. Manfrey Coop. de Tamberos de Com. e Ind. Ltda.
		36. Mastellone Hnos. S.A.
		37. Milkaut S.A.
		38. Modesto Bertolini S.A.
		39. Molfino Hnos. S.A.
		40. Montechiari y Pognante S.R.L.
		41. Noal S.A.
		42. Pgb S.A.
		43. Poland S.A.
		44. Quesada Comercial e Industrial S.R.L.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		<ul style="list-style-type: none"> 45. Quesos Chamen de López Julián A. y Ozcoidi Dario R. S.H. 46. Quesos Don Atilio S.A. 47. Quesos Fermier de Daniel Rigabert 48. Quesos Trelau S.A. 49. Remotti S.A. 50. Sancor Cooperativas Unidas Ltda. 51. San Gotardo Lácteos de García Jorge Alberto 52. Sobrero y Cagnolo S.A. 53. Steber S.A. 54. Tandileofu de Raúl Edgardo Mastrángelo 55. Tradición Inza S.R.L. 56. Usina Láctea El Puente S.A. 57. Verónica S.A.C.I.A.F.E.I. 58. Vila S.A.C.I.
ARGENTIINA	REGGIANITO	<ul style="list-style-type: none"> 1. Algarrobitos de Folmer Raúl Gaspar 2. Alto Campo S.R.L. 3. Asociación Cooperadora de la Escuela de Producción e Industrialización de Leche Dr. Ramón Santamarina de Tandil 4. Brescialat S.A. 5. Canagro S.A. 6. Canut Hnos. S.R.L. 7. Capilla del Señor S.A. 8. Casarias S.A. 9. Cassini y Cesaratto S.A. 10. Cayelac S.A. 11. Cencosud S.A. 12. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 13. Compañía de Sabores S.A.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		14. Cooperativa Agrícola Ganadera de Arroyo Cabral Ltda.
		15. Cooperativa Agrícola Tampera De James Craik Ltda.
		16. Cooperativa de Tamberos Unidos Ltda.
		17. Cooperativa de Trabajo 22 de marzo Ltda. (ex Lugin S.R.L.)
		18. Cooperativa de Trabajo Blaquier Ltda.
		19. Cooperativa de Trabajo Nuevo Amanecer Ltda.
		20. Cremigal S.R.L.
		21. Establecimiento Don Santiago de Bessone Miguel, Mauro y Mario S.H (Samijor S.A.S.)
		22. D.V.H. Productos Alimenticios S.A.
		23. Diazlac S.R.L.
		24. Doña Emilia S.R.L.
		25. Ensemble S.R.L.
		26. Ernesto Mayol S.A.
		27. Ernesto Rodriguez e Hijos S.A.
		28. Escuela Agrótecnica Salesiana Ambrosio Olmos
		29. Establecimientos Lácteos Silvia S.R.L.
		30. Establecimientos San Ignacio S.A.
		31. Familia Benvenuto S.A.
		32. Fanelácteo S.A.
		33. Folgoso Bardullas S.A.
		34. Funesil
		35. García Hermanos Agroindustrial S.R.L.
		36. Gotte S.A.
		37. Grupo Muu S.R.L. – Lácteos Las 2 S
		38. Industrias Alimenticias La Blanquita S.R.L.
		39. Institución Salesiana Nuestra Señora de Luján

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		40. J.A.P. S.R.L.
		41. La Lácteo S.A.
		42. La Margarita Establecimiento Lácteo De Francescutti Fabiana
		43. La Mucca S.A.
		44. La Varense S.R.L.
		45. Lácteos Castel de Giordano Rafael Mario
		46. Lacrey de Rey Orestes Oscar
		47. Lactear S.A.
		48. Lácteos Amasuyo S.A.
		49. Lácteos Camurri S.A.
		50. Lácteos Don Angel de Laspina Miguel Angel
		51. Lácteos Don Victorino S.R.L.
		52. Lácteos Elortondo S.R.L.
		53. Lácteos Esperanza Blanca S.A.
		54. Lácteos La Familia S.R.L.
		55. Lácteos La Juanita de Miqueo Martin Osvaldo
		56. Lácteos Las Tres S.R.L.
		57. Lácteos O'Higgins S.R.L.
		58. Lácteos Premium S.A.
		59. Lácteos Puán de Seitz Alfredo
		60. Lácteos Puyehué S.R.L.
		61. Lácteos San Francisco S.R.L.
		62. Lácteos San Jorge S.R.L.
		63. Lácteos San José de José German Tavaut
		64. Lácteos Santa Fe S.A.
		65. Lácteos Udaondo S.R.L.
		66. Lattay de Careri Gustavo d. y Careri Liliana N. SH
		67. Leig – Lac S.R.L.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		68. Los Alemanes de Hosmann Julio Máximo
		69. LW S.R.L.
		70. Magnasco Hnos. S.A.
		71. Man S.A.
		72. Manfrey Coop. de Tamberos de Com. e Ind. Ltda.
		73. Marca S.A.
		74. Mastellone Hnos. S.A.
		75. Maxiconsumo S.A.
		76. Milkaut S.A.
		77. Modesto Bertolini S.A.
		78. Molfino Hnos. S.A.
		79. Montechiari y Pognante S.R.L.
		80. Noal S.A.
		81. Nonna Pia S.R.L.
		82. Nuestra Tierra S.R.L.
		83. Pgb S.A.
		84. Poland S.A.
		85. Prinlac S.R.L.
		86. Punta del Agua S.A.
		87. Quesada Comercial e Industrial S.R.L.
		88. Quesos Chamen de López Julián A. y Ozcoidi Darío R. S.H.
		89. Quesos Don Atilio S.A.
		90. Quesos Trelau S.A.
		91. Ramolac de Peiretti Celso, Héctor, Haydee y Raúl
		92. Remotti S.A.
		93. Ricolact S.R.L.
		94. S.A. Importadora y Exportadora de La Patagonia

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		95. San Gotardo Lácteos De García Jorge Alberto 96. San Isidro Cooperativa Agropecuaria Ltda. 97. San Lucio S.A. 98. Sancor Cooperativas Unidas Ltda. 99. Sobrero y Cagnolo S.A. 100. Soc. Coop.de Tamberos de la Zona de Rosario Ltda. 101. Steber S.A. 102. Sucesores de Alfredo Williner S.A. 103. Supermercados Mayoristas Makro S.A. 104. Tandileofu de Raúl Edgardo Mastrángelo 105. Tradicion Inza S.R.L. 106. Tremblay S.R.L. 107. Ucalac S.A. 108. Usina Láctea El Puente S.A. 109. Verónica S.A.C.I.A.F.E.I. 110. Vifran S.A. 111. Vila S.A.C.I.
ARGENTIINA	GINEBRA	1. Campari Argentina S.A. 2. Peters Hnos, C.C.I.S.A.
BRASILIA	FONTINA	1. Laticinios PJ Ltda 2. Cooperativa Santa Clara Ulkomaiset käyttäjät 1. Sancor Cooperativas Unidas Ltda – Argentiina 2. Verónica SA – Argentiina

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
BRASILIA	GORGONZOLA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Agro-Leite Noroeste Indústria e Comércio Ltda 2. ARC Logística e Alimentos Ltda 3. Cooperativa Santa Clara 4. Dan Vigor Indústria e Comércio de Laticínios Ltda 5. Frimesa Cooperativa Central 6. Lactalis do Brasil 7. Laticínio Minas Gerais Ltda 8. Laticínios Latco Ltda 9. Laticínios Sabor da Serra Ltda 10. Laticínios São João SA 11. Laticínios São Vicente de Minas SA 12. Laticínios Sibéria Ltda 13. Laticínios Tirolez Ltda 14. Laticínios Union Ltda 15. Laticínios Minas Forte Ltda 16. Na morada Industria e Comércio Ltda 17. Nacon Araraquara Comércio e Representações Eireli 18. Neolat Comércio de Laticínios Ltda 19. Nova Mix Industrial e Comercial de Alimentos Ltda 20. Polenghi Industrias Alimentícias Ltda 21. Premiato Indústria e Comércio de Alimentos Ltda 22. Queijos Finos Industria, Comércio, Importação, Exportação e Serviços Eireli 23. Scalon & Cerchi Ltda 24. Vicente Roberto de Carvalho & CIA Ltda 25. Yema Distribuidora de Alimentos Eireli

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
BRASILIA	GRANA	<ol style="list-style-type: none"> 1. RAR Indústria e Comércio de Alimentos Ltda 2. Gran Mestri Alimentos SA 3. Gran Parma Agroindústria Ltda 4. Parmíssimo Alimentos Ltda
BRASILIA	GRUYÈRE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barbosa & Marques SA 2. Cooperativa Santa Clara 3. Dan Vigor Indústria e Comércio de Laticínios Ltda 4. Lactalis do Brasil 5. Laticínios Iterere Ltda 6. Laticínios PJ Ltda 7. Laticínios São João SA 8. Laticínios São Vicente de Minas SA 9. Laticínios Sibéria Ltda 10. Laticínios Tirolez Ltda 11. Indústria e Comércio de Laticínios Vale dos Buritis Ltda 12. Laticínios União Total Ltda 13. Nacon Araraquara Comércio e Representações Eireli 14. Nova Mix Industrial e Comercial de Alimentos Ltda 15. Polenghi Industrias Alimentícias Ltda 16. Usina de Beneficiamento Paiolzinho Ltda 17. Vialat Indústria & Comércio Ltda 18. Yema Distribuidora de Alimentos Eireli <p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seglar SA – Uruguay 2. Verónica SA – Argentiina

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
BRASILIA	PARMESAO	<ol style="list-style-type: none"> 1. A. F. Sampaio EPP 2. Agroindústria e Comércio Serra Negra Ltda 3. Agro-leite Noroeste Indústria e Comércio Ltda 4. ARC Logística e Alimentos Ltda 5. Atalat Industria e Comércio de Laticínios Ltda 6. Barbosa & Marques SA 7. BRQ Indústria de Alimentos SA 8. Buritama Industria e Comercio de Laticinios Ltda 9. Campanella Alimentos Ltda 10. Citale Brasil Ltda 11. Cooperativa Agropecuária de Boa Esperança Ltda 12. Cooperativa Agropecuária do Vale do Paracatu Ltda 13. Cooperativa Agropecuária do Vale do Sapucaí Ltda 14. Cooperativa de Laticínios Selita 15. Cooperativa dos Pequenos Produtores Rurais de Icarai de Minas Ltda 16. Cooperativa Mista Agropecuária de Patos de Minas Ltda 17. Cooperativa Mista dos Produtores de Leite de Morrinhos 18. Cooperativa Mista dos Produtores Rurais de Conselheiro Pena Ltda 19. Cooperativa Regional Agropecuária de Santa Rita do Sapucaí Ltda 20. Cooperativa Regional de Produtores de Leite Serrania Ltda 21. Cooperativa Santa Clara

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		22. Cristaulat Indústria e Comércio de Laticínios Ltda
		23. Dan Vigor Indústria e Comércio de Laticínios Ltda
		24. Deusdete Soares da Silva ME
		25. Eduardo Barbosa Levate
		26. Fábrica de Laticínios Jorge Pereira dos Anjos
		27. Fábrica de Laticínios Minas Milk Ltda
		28. Forno de Minas Alimentos SA
		29. Frimesa Cooperativa Central
		30. Gran Mestri Alimentos SA
		31. Gran Paladare Indústria e Comércio de Lácteos Eireli
		32. Gran Parma Agroindústria Ltda
		33. Gonçalves Salles S.A. Indústria e Comércio
		34. Indústria, Comércio, Importação e Exportação de Alimentos Multlac Eireli
		35. Indústria de Alimentos Costa Uruguai Ltda
		36. Indústria de Laticínios Kase Haus Ltda ME
		37. Indústria de Queijos Nato Bom Ltda
		38. Industria e Comércio de Laticínio Minas Lacto
		39. Indústria e Comércio de Laticínios Vale dos Buritis Ltda
		40. Indústria e Comércio de Laticínios Vila Nova Ltda
		41. Indústria e Comércio de Laticínio Vitória Ltda
		42. Indústria e Comércio de Laticínios VLF Eireli
		43. Indústria e Comércio de Queijos Lelo Ltda
		44. Indústria e Comércio de Queijos Litza Ltda

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		45. Indústria e Comércio de Queijos Oriente Ltda
		46. Indústria & Comércio Irmãos & Irmãos
		47. Indústria e Comércio de Laticínios Sabor do Vale
		48. Indústria e Comércio de Laticínios Rex Ltda
		49. Lactalis do Brasil Comercio Importação Exportação de Laticínios Ltda
		50. Laticínio Belo Vale Ltda
		51. Laticínios Estrela do Norte Comércio e Indústria LTDA
		52. Laticínio Fazenda Bella Vista Ltda
		53. Laticínio Flor dos Alpes Ltda
		54. Laticínio Lacobom Ltda
		55. Laticínio Mais Vida Ltda
		56. Laticínio Minas Gerais Ltda
		57. Laticínio Nova Vitória Indústria e Comércio Ltda
		58. Laticínio Rocha Ltda
		59. Laticínio Santa Izabel Eireli
		60. Laticínio Santa Rosa LTDA
		61. Laticínios Alkmim Ltda
		62. Laticínios Bela Vista Ltda
		63. Laticínios Bom Pastor Ltda
		64. Laticínios Campo Belo Ltda
		65. Laticínios Curral de Minas Ltda
		66. Laticínios Dona Formosa Ltda
		67. Laticínios Dupavão Ltda ME
		68. Laticínios Estrela da Mantiqueira Bocaina de Minas Ltda – EPP
		69. Laticínios Fartura Eireli

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		70. Laticínios Heloisa Ltda
		71. Laticínios JL Ltda
		72. Laticínios Kiformaggio Ltda
		73. Laticínios Latco Ltda
		74. Laticínios Madre de Deus de Minas Ltda
		75. Laticínios Noroeste Ltda
		76. Laticínios Norte de Minas Eireli
		77. Laticínios Nutrileite Indústria e Comércio Ltda
		78. Laticínios Oliveira Industria e Comercio Ltda – ME
		79. Laticínios Palmital Ltda
		80. Laticínios Paula Freitas Ltda
		81. Laticínios Peçanha Ltda
		82. Laticínios PJ Ltda
		83. Laticínios Porto Alegre Indústria e Comércio SA
		84. Laticínios Q'nutry Ltda
		85. Laticínios Rosena Ltda
		86. Laticínios Sabor da Serra Ltda
		87. Laticínios Saldalis SA
		88. Laticínios São João SA
		89. Laticínios São José do Barreiro Ltda
		90. Laticínios Sevilha Ltda
		91. Laticínios Sibéria Ltda
		92. Laticínios Silva e Oliveira Ltda
		93. Laticínios Tirolez Ltda
		94. Laticínios Union Ltda
		95. Cooperativa de Laticínios Vale do Mucuri Ltda

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		96. Laticínios União Total Ltda
		97. Leitesol Indústria e Comércio SA
		98. Leandro Barcelos da Fonseca EPP
		99. Leite Fazenda Bela Vista Ltda
		100. Leme Indústria e Comércio de Produtos Alimentícios Ltda
		101. Luís Henrique Delgado EPP
		102. Mania Cristina Neves Matos Eireli
		103. Minas Alimentos Ltda
		104. Na morada Indústria e Comércio Ltda
		105. Nacon Araraquara Comércio e Representações Eireli
		106. Natamil Friburgo Industria e Comércio de Laticínios Eireli
		107. Neolat Comércio de Laticínios Ltda
		108. Nova Mix Industrial e Comercial de Alimentos Ltda
		109. Oxente Indústria e Comércio de Laticínios Ltda
		110. Pastora Indústria de Laticínios ME
		111. Promissão Alimentos e Lácteos Eireli
		112. Polenghi Indústrias Alimentícias Ltda
		113. P&L Agroindústria de Laticínios
		114. Pinheiro & Silva Indústria e Comércio de Laticínios Ltda
		115. Premiato Indústria e Comércio de Alimentos Ltda
		116. Primor Indústria e Comércio de Laticínios Ltda
		117. Parmíssimo Alimentos Ltda
		118. RAR Indústria e Comércio de Alimentos Ltda

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
		119. Real Comércio e Laticínios Ltda 120. RPJ Distribuidora de Laticínios e Frios Ltda 121. S Teixeira Produtos Alimenticios Ltda 122. São Leopoldo Alimentos Ltda 123. Scalon & Cerchi Ltda 124. Tapuya Indústria e Comércio Ltda 125. Três Barras Indústria de Lácteos do Brasil Ltda 126. Usina de Beneficiamento Del Rios Ltda 127. Usina de Beneficiamento Paiolzinho Ltda 128. Villam Laticínios Ltda 129. Vicente Roberto de Carvalho & CIA Ltda 130. Yema Distribuidora de Alimentos Eireli Ulkomaiset käyttäjät 1. CALCAR (Cooperativa Agraria de Responsabilidad Limitada Carmelo) – Uruguay 2. CONAPROLE – Cooperativa Nacional de Productores de Leche – Uruguay 3. Industria Láctea Salteña SA – Uruguay 4. Mastellone Hnos SA – Argentiina 5. Milkaut SA – Argentiina 6. Molfino Hnos SA – Argentiina 7. Noal SA – Argentiina 8. Remotti SA – Argentiina 9. SanCor Cooperativas Unidas Ltda – Argentiina 10. Seglar SA – Uruguay

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
BRASILIA	GENEBRA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bebidas Guichard Ltda 2. Dubar Indústria e Comércio de Bebidas Ltda 3. Multidrink do Brasil Ltda
BRASILIA	STEINHAEGER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Distilaria Doble W Exportação e Importação Ltda 2. Distillerie Stock do Brasil Ltda 3. Dubar Indústria e Comércio de Bebidas Ltda 4. Multidrink do Brasil Ltda 5. Natique Indústria e Comércio Ltda
PARAGUAY	PARMESANO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lácteos Norte S.R.L. 2. Lácteos San Cristóbal de Delci López Correa / Lácteos Katuete S.A. <p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 2. Sancor Cooperativas Unidas Ltda.
PARAGUAY	GRUYERE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dominique Gaston Frossard / Cremo Euro Gourmet S.A. <p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. García Hermanos Agroindustrial S.R.L.
PARAGUAY	FONTINA	<p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 2. Sucesores de Alfredo Williner S.A. 3. Sancor Cooperativas Unidas Ltda. 4. García Hermanos Agroindustrial S.R.L.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
PARAGUAY	REGGIANITO	<p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 2. Sucesores de Alfredo Williner S.A. 3. Mastellone Hnos. S.A. 4. Sancor Cooperativas Unidas Ltda. 5. García Hermanos Agroindustrial S.R.L. 6. Milkaut S.A. 7. Manfrey Coop. de Tamberos de Com. E Ind. Ltda.
URUGUAY	PARMESANO	<ol style="list-style-type: none"> 1. ALKLA SRL 2. CALCAR (Cooperativa Agraria de Responsabilidad Limitada Carmelo) 3. CATENI S.A. 4. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 5. Conarey S.A. 6. ECOMEL S.A. 7. El Nuevo Gaucho SRL 8. FARMING S.A. 9. Farolur S.A. 10. FORMAGGIO LTDA 11. Granja Brassetti SRL 12. Henderson & CIA S.A 13. Horacio Bentacor 14. INDULACSA (Industria Lactea Salteña S.A.) 15. Juan Manuel Guerequiz Melo 16. La Magnolia S.A. 17. La Nueva Cerro S.A 18. La vieja bodega SRL 19. Pronaturalia S.A. 20. Queseria Helvetica S.A. 21. SEGLAR S.A.

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
URUGUAY	GRUYERE / GRUYÈRE	<ol style="list-style-type: none"> 1. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 2. Granja Brassetti SRL 3. Pronaturalia S.A. 4. SEGLAR S.A. <p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MILKAUT S.A.
URUGUAY	GRUYERITO / GRUYER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bonprole Industrias Lacteas S.A.
URUGUAY	FONTINA	<ol style="list-style-type: none"> 1. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) 2. Farolur S.A. 3. Pronaturalia S.A. <p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MILKAUT S.A. 2. Sancor Cooperativas Unidas Ltda
URUGUAY	REGGIANITO	<ol style="list-style-type: none"> 1. CLALDY S.A. 2. CONAPROLE (Cooperativa Nacional de Productores de Leche) <p>Ulkomaiset käyttäjät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MILKAUT S.A. 2. Sancor Cooperativas Unidas Ltda

ALUE	ILMAISU	AIEMMAT KÄYTTÄJÄT
URUGUAY	GRAPPAMIEL	<ol style="list-style-type: none"> 1. A. López & CIA 2. Bodega Tunin Hnos. S.R.L. 3. CABORIL S.A. 4. CEPAS Uruguay Bebidas y Alimentos S.A. (Ex BACARDI-MARTINI S.A.) 5. Eduardo Bon Perez 6. Gerardo Nabune Sciutti 7. Valdi Fraga Gonzalo Martin (ex JORGE L. VALDI) 8. La vieja bodega SRL 9. LICOGIN SRL 10. MENDOZA SRL 11. NABITUR S.A. 12. NAFIREY S.A. 13. REWILAT S.A. 14. Rodríguez HNOS & CIA LTDA

2. Tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen sovelletaan 12 kuukauden siirtymäkautta, jotta kaikki tässä liitteessä luetellut aiemmat käyttäjät voivat sopeutua 13.35 artiklan 8 kohdan a–i alakohdassa vahvistettuihin eritelmiin.

OSAPUOLIKOHTAISET LUETTELOT VALTION OMISTAMISTA YRITYKSISTÄ
JA YRITYKSISTÄ, JOILLE ON MYÖNNETTY YKSIN- TAI ERITYISOIKEUKSIA

ARGENTIINA

1. Tämän sopimuksen 17 lukua ei sovelleta valtion omistamiin yrityksiin eikä yrityksiin, joille on myönnetty yksin- tai erityisoikeuksia keskushallintoa alemmalla tasolla.

2. Tämän sopimuksen 17.4 artiklaa ei sovelleta seuraaviin valtion omistamiin yrityksiin tai yrityksiin, joille on myönnetty yksin- tai erityisoikeuksia, eikä tällaisten yritysten omistamiin tai niiden määräysvallassa oleviin yrityksiin, tytäryhtiöihin ja sidosyrityksiin eikä uusiin, uudelleenjärjesteltyihin tai seuraajana tuleviin yrityksiin tai yksiköihin:
  - a) Integración Energética Argentina S.A.;

  - b) Nucleoeléctrica Argentina S.A.; ja

  - c) Soluciones Satelitales S.A.

BRASILIA

Tämän sopimuksen 17 lukua ei sovelleta valtion omistamiin yrityksiin eikä yrityksiin, joille on myönnetty yksin- tai erityisoikeuksia keskushallintoa alemmalla tasolla.

JOHDANTO

OSAPUOLET, JOTKA

JAKAVAT näkemyksen, että tämä sopimus allekirjoitetaan ennennäkemättömien kriisien ja haasteiden aikana;

TOTEAVAT, että

- a) kiireelliset toimet ovat välttämättömiä, jotta voidaan vastata uusimman tieteellisen näytön selkeästi osoittamiin ympäristöhaasteisiin ja -kriiseihin, kuten ilmastonmuutoksen, biologisen monimuotoisuuden vähenemisen ja saastumisen ympäristöhaasteisiin ja -kriiseihin, joita jatkuva köyhyys, mukaan lukien äärimmäinen köyhyys, puutteellinen ruokaturva ja eriarvoisuus pahentavat entisestään;
- b) covid-19-pandemia paljasti yhteiskunnissamme useita haavoittuvuuksia, kuten huolenaiheet toimitusketjujen häiriönsietokyvystä etenkin kansallisissa terveydenhuoltojärjestelmissä;
- c) geopoliittiset jännitteet ovat lisänneet taloussuhteiden ja häiriönsietokyvyn päällekkäisyyttä, mikä on aiheuttanut häiriöitä kansainvälisissä kauppavirroissa;
- d) kohtuullisen elintason varmistaminen vaikeutuu entisestään, koska elintarvikeketjuihin kohdistuu häiriöitä ja ilmastonmuutoksen haittavaikutukset vaikuttavat ekosysteemeihin; ja

- e) useat peräkkäiset kerrannaisten haasteiden ja kriisien vuodet ovat johtaneet siihen, että Agenda 2030 -toimintaohjelmassa ja sen kestävä kehityksen tavoitteissa tapahtunut myönteinen kehitys on kääntynyt päinvastaiseksi;

KOROSTAVAT, että tätä taustaa vasten on ratkaisevan tärkeää varmistaa avoimen, läpinäkyvän ja sääntöpohjaisen kansainvälisen kaupan toiminta;

KOROSTAVAT, että on välttämätöntä kiireellisesti nopeuttaa osapuolten toimia kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja tähän tarvittavien keinojen hankkimiseksi;

USKOVAT VAKAASTI, että tämä sopimus yhdistää kaksi aluetta, joilla on ratkaiseva rooli edellä mainittuihin haasteisiin vastaamisessa;

KOROSTAVAT, että

- a) ne jakavat arvot, joita tarvitaan nykyisen maailmantilanteen asettamiin haasteisiin vastaamisessa, kuten
- i) osallistavuuden merkityksen tunnustaminen sellaisten ratkaisujen tarjoamisessa, jotka toimivat kaikkien, erityisesti työntekijöiden, paikallisten ja perinteisten yhteisöjen ja pienviljelijöiden hyväksi, sekä naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä;
  - ii) monenvälisyyden tukeminen ja tarpeettomien kaupan esteiden torjuminen;
  - iii) kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen; ja
  - iv) ympäristön suojeleminen ja säilyttäminen;

- b) niillä on keskeinen rooli maailmanlaajuisten toimitusketjujen rakenteessa eri aloilla ja teknologian tasoilla, myös elintarviketuotannossa;
- c) ne puoltavat kestävästä kehitystä sen sosiaalisissa, taloudellisissa ja ympäristöön liittyvissä ulottuvuuksissa, jotka ovat integroituja, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia, ja tunnustavat tuotantojärjestelmien suuren monimuotoisuuden, koska ei ole olemassa yhtä kaikille sopivaa kehitysmallia;
- d) ne tunnustavat, että köyhyyden poistaminen sen kaikissa muodoissa ja ulottuvuuksissa, äärimmäinen köyhyys mukaan luettuna, on suurin maailmanlaajuinen haaste ja kestävästä kehityksen välttämätön edellytys;
- e) ne tunnustavat, että on tärkeää tehostaa toimia kaikkien ekosysteemien suojelemiseksi, säilyttämiseksi, kestäväksi käyttämiseksi sekä kestäväksi hoitamiseksi ja ennallistamiseksi kansallisten valmiuksiensa ja olosuhteidensa mukaisesti, ja ne tunnustavat myös, että on tärkeää lisätä resurssien mobilisointia näiden toimien tukemiseksi;
- f) ne tunnustavat myös monenvälisen yhteistyön keskeisen roolin pyrittäessä vastaamaan tehokkaasti yhteisiin ympäristöä ja kestävästä kehitystä koskeviin haasteisiin ja sitoutuvat vahvistamaan kansainvälistä kauppaa ja investointeja koskevaa yhteistyötä tarpeettomien häiriöiden välttämiseksi ja kestävästä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja ne palauttavat lisäksi mieleen, että Agenda 2030 -toimintaohjelma ja kestävästä kehityksen tavoitteet, mukaan lukien täytäntöönpanokeinot, ovat yleismaailmallisia, jakamattomia ja liittyvät toisiinsa; ja

g) erityisesti ilmastonmuutoksen osalta

- i) ne vahvistavat, pitäen mielessä johtavan roolinsa, horjumattoman sitoutumisensa ilmastonmuutoksen torjumiseen UNFCCC:n tavoitteen mukaisesti edistämällä Pariisin sopimuksen täysimääräistä ja tehokasta täytäntöönpanoa ja sen tarkoituksen ja pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista – mukaan lukien sen lämpötilatavoite, tavoite lisätä valmiuksia sopeutua ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin ja tavoite saattaa rahoitusvirrat kahden edellisen tavoitteen mukaisiksi – ottaen huomioon oikeudenmukaisuuden ja yhteisen mutta eriytyneen vastuun periaatteen ja kunkin valmiudet erilaisten kansallisten olosuhteiden perusteella; ne vahvistavat pyrkivänsä vahvistamaan maailmanlaajuisia ratkaisuja ilmastonmuutoksen uhan torjumiseksi kestäväen kehityksen ja köyhyyden poistamiseen tähtäävien toimien yhteydessä; ja ne tunnustavat myös, että ilmastonmuutoksen vaikutukset tuntuvat kaikkialla maailmassa, erityisesti köyhimpien ja heikoimmassa asemassa olevien keskuudessa; ja
- ii) TIEDOSTAVAT, että on ensisijaisen tärkeää varmistaa ruokaturva ja lopettaa nälänhätä ja että ruoantuotannon järjestelmät ovat erityisen alttiita ilmastonmuutoksen haittavaikutuksille;

OVAT YHTÄ MIELTÄ siitä, että sääntöpohjainen, syrjimätön, oikeudenmukainen, avoin, osallistava, tasapuolinen ja läpinäkyvä monenvälinen kauppajärjestelmä, jonka ytimessä on WTO ja joka on kestäväen kehityksen tavoitteen mukainen, on välttämätön edellä mainittuihin kriiseihin ja haasteisiin vastaamiseksi;

UUDISTAVAT sitoutumisensa tasapuolisten toimintaedellytysten ja reilun kilpailun varmistamiseen torjumalla protektionismia ja markkinoita vääristäviä käytäntöjä sekä kaikille suotuisan kauppaja- ja investointiympäristön edistämiseen;

TOISTAVAT sitoutumisensa WTO:n sääntöjen täysimääräiseen noudattamiseen sekä perusteettoman tai mielivaltaisen syrjinnän ja kansainvälisen kaupan peitellyn rajoittamisen välttämiseen;

OVAT YHTÄ MIELTÄ siitä, että edellä mainitut haasteet luovat uuden kontekstin paremman tulevaisuuden rakentamiseen tähtäävän julkisen politiikan muotoilulle;

PALAUTTAVAT MIELEEN tämän sopimuksen 18.1 artiklan 5 kohdan ja TUNNUSTAVAT erot niiden kehitystasoissa ja ovat yhtä mieltä siitä, että tämä liite ilmentää yhteisiin arvoihin ja etuihin pohjautuvaa, yhteistyöhön perustuvaa lähestymistapaa;

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET tehdä yhteistyötä, jotta niiden kauppasuhteet edistävät kestäväää kehitystä;

PALAUTTAVAT MIELEEN kaupan merkityksen elintason nostamisessa ja työllisyyden lisäämisessä samalla, kun se mahdollistaa maailman luonnonvarojen optimaalisen käytön kestävän kehityksen tavoitteen mukaisesti;

PYRKIVÄT sekä suojelemaan ja säilyttämään ympäristöä että tehostamaan siihen tarvittavia keinoja tavalla, joka on sopusoinnussa kunkin osapuolen taloudellisen kehitystason tarpeiden ja huolenaiheiden kanssa;

KOROSTAVAT tarvetta ottaa huomioon kehittyvien sisämaavaltioiden erityishaasteet markkinoillepääsyn ja tämän sopimuksen mukaisten etujen varmistamisessa;

OTTAEN HUOMIOON edellä mainitut haasteet,

SOPIVAT tästä liitteestä.

A OSA

KAUPPA JA KESTÄVÄ KEHITYS

A.1 Yleiset määräykset

1. Osapuolet vahvistavat 18 luvun mukaisesti tehdyt sitoumukset. Ne katsovat, että niillä on ainutlaatuiset edellytykset näyttää esimerkkiä kaupan ja kestävä kehityksen yhdistämisessä ja että tähän olisi pyrittävä yhteistyössä.
2. Samalla kun osapuolet tunnustavat kunkin osapuolen oikeuden määrittää kestävä kehitystä koskevat toimintapolitiikkansa ja painopisteensä, joiden on oltava yhdenmukaisia niiden kansainvälisten sopimusten mukaisten sitoumusten kanssa, joiden sopimuspuoli se on, kukin osapuoli pyrkii 18.2 artiklan 2 kohdan mukaisesti parantamaan asiaa koskevia säädöksiään, määräyksiään ja toimintapolitiikkaansa varmistaakseen korkeatasoisen ja tehokkaan ympäristönsuojelun ja työsuojelun. Tämä vastaa 18.1 artiklassa ilmaistua yleistavoitetta panna tämä sopimus täytäntöön tavalla, joka tukee kestävä kehitystä. Osapuolet palauttavat lisäksi mieleen 18.2 artiklan 3 kohdan, jossa ne sopivat, että osapuoli ei saa heikentää ympäristöä tai työelämää koskevien säädöstensä ja määräystensä mukaista suojelun tasoa edistääkseen kauppaa tai sijoituksia. Osapuolet palauttavat mieleen, että ne sopivat 18.2 artiklan 5 kohdassa, että osapuoli ei saa pysyvällä tai toistuvalla toiminnalla tai toimimatta jättämisellä käytännössä laiminlyödä ympäristöä tai työelämää koskevien säädöstensä ja määräystensä tehokasta täytäntöönpanoa kaupan tai sijoitusten edistämiseksi. Tältä osin osapuolet tunnustavat, että on tärkeää tarjota asianmukaiset keinot tällaisen täytäntöönpanon toteuttamiseksi. Lisäksi 18.2 artiklan 6 kohdan mukaisesti osapuoli ei saa soveltaa ympäristöä ja työelämää koskevia säädöksiään ja määräyksiään tavalla, joka merkitsisi kaupan peiteltyä rajoittamista tai mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää.

3. Osapuolet palauttavat mieleen, että YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin vuonna 1992 hyväksymän ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen, jäljempänä 'ympäristöstä ja kehityksestä vuonna 1992 annettu Rion julistus', 11 periaatteen mukaisesti ympäristöä koskevien standardien sekä hallinnon tavoitteiden ja prioriteettien tulisi kuvastaa ympäristön ja kehityksen osalta sitä taustaa, johon niitä sovelletaan. Palauttaen mieleen tämän sopimuksen 18.1 artiklan 1 ja 5 kohdan osapuolet myös tunnustavat erot niiden kehitystasoissa ja kansallisissa olosuhteissa samalla kun ne pyrkivät sisällyttämään kestävästä kehityksestä osapuolten kauppa- ja investointisuhteisiin. Ne tunnustavat, että tällaisiin eroihin kuuluvat kehittyvien sisämaavaltioiden kohtaamat haasteet.
4. Osapuolet tunnustavat, että kauppaan vaikuttavien kestävyttä edistävien toimenpiteiden on oltava täysin yhdenmukaisia osapuolten WTO-sopimusten mukaisten velvoitteiden kanssa. Osapuolet muistuttavat, että kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen mukaisesti toimenpiteiden, jotka ovat kyseisen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kauppaa rajoittavia teknisiä määräyksiä, olisi muun muassa i) perustuttava tieteelliseen ja tekniseen tietoon; ii) oltava rajoittamatta kauppaa enempää kuin on tarpeen oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi ottaen huomioon riskit, jotka niiden täyttämättä jättäminen aiheuttaisi; ja iii) perustuttava asiaankuuluviin kansainvälisiin standardeihin. Osapuolet myös muistuttavat terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen soveltamisalaan kuuluvien terveys- ja kasvinsuojelutoimien osalta, että kyseisen sopimuksen mukaan muun muassa i) kyseisiä toimia saa soveltaa vain siinä määrin kuin se on tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi; ii) kyseisten toimien on perustuttava tieteellisiin periaatteisiin; iii) toimien on perustuttava asiaa koskeviin kansainvälisiin normeihin, suuntaviivoihin tai suosituksiin, ellei terveys- ja kasvinsuojelusopimuksessa toisin määrätä; iv) toimia ei saa pitää voimassa ilman riittävää tieteellistä näyttöä, ellei terveys- ja kasvinsuojelusopimuksessa toisin määrätä; ja v) toimia ei saa soveltaa tavalla, joka merkitsisi kansainvälisen kaupan peiteltyä rajoittamista.

5. Osapuolet korostavat sopimuksen 22.6 artiklan mukaisesti kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden keskeistä roolia tämän sopimuksen tehokkaassa täytäntöönpanossa perustamalla kunkin osapuolen kansallisten mekanismien ja lainsäädännön mukaisesti sisäisiä neuvoa-antavia ryhmiä, joihin osallistuu laaja-alaisesti kansalaisyhteiskunnan toimijoita.

6. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kansainvälisen kaupan edistäminen tavalla, joka tukee 18.1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamista, sisältää toimenpiteitä seuraavissa yhteyksissä:
  - a) monenväliset järjestelmät;

  - b) alueiden kahdenväliset kauppaa- ja investointisuhteet;

  - c) kansalliset ja alueelliset kauppaaan liittyvät politiikat ja toimenpiteet; ja

  - d) naisten taloudellinen voimaannuttaminen.

Osapuolet sopivat lisäksi, että ne jatkavat tämän sopimuksen 18 luvun ja tämän liitteen mukaisten sitoumustensa tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi keskusteluita tämän sopimuksen tultua voimaan ja toteuttavat joukon toimenpiteitä ja yhteistyötoimia.

A.2 Monenväliset järjestelmät: yhteistyö kestävästä kehityksestä koskevien monenvälisten sääntöjen tukemiseksi

7. Osapuolet katsovat, että tämä sopimus tarjoaa erityiset puitteet 18.1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa, 18.4 artiklan 8 kohdassa, 18.5 artiklan 5 kohdassa ja 18.6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuille neuvotteluille työelämää ja ympäristöä koskevien monenvälisten normien ja tavoitteiden kaupan liittyvistä näkökohdista ja niitä koskevalle yhteistyölle 18.1 artiklan 5 kohdassa vahvistetun yhteistyöhön perustuvan lähestymistavan mukaisesti, ottaen asianmukaisesti huomioon osapuolten erilaiset kansalliset realiteetit, maantieteelliset rajoitteet, valmiudet, tarpeet ja kehitystasot ja kunnioittaen 18.1 artiklan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja osapuolten kansallisia politiikkoja ja prioriteetteja.
8. Osapuolet toteavat, että on otettava täysimääräisesti huomioon Rio de Janeirossa 3–14 päivänä kesäkuuta 1992 pidetyssä YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa hyväksytyyn ympäristöä ja kehityksestä koskevaan Agenda 21:n tarkoitus, tavoitteet ja periaatteet sekä tämän sopimuksen 18.1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vuoden 1992 Rion julistus ympäristöstä ja kehityksestä. Osapuolet toistavat lisäksi, että on ensisijaisen tärkeää varmistaa ruokaturva ja lopettaa nälänhätä ja että ruoantuotannon järjestelmät ovat erityisen alttiita ilmastonmuutoksen haittavaikutuksille, kuten Pariisin sopimuksessa korostetaan.
9. Ne muistuttavat, että ympäristöstä ja kehityksestä vuonna 1992 annetun Rion julistuksen 12 periaatteen mukaisesti

”ympäristöön kohdistuvista kauppapoliittisista toimenpiteistä ei saisi muodostua mielivaltaisen tai epäoikeutetun syrjinnän välikappaletta tai kansainvälisen kaupan peiteltyä rajoitusta. Tulisi välttää yksipuolisia toimia, jotka kohdistuvat tuojamaan toimivallan piiriin kuulumattomiin ympäristön vaatimuksiin. Ympäristöön kohdistuvien toimien, jotka suuntautuvat rajat ylittäviin tai maapallonlaajuisiin ympäristöongelmiin, tulisi mikäli mahdollista perustua kansainväliseen yhteisymmärrykseen”.

10. Ne muistuttavat lisäksi, että ympäristöstä ja kehityksestä vuonna 1992 annetun Rion julistuksen 2 periaatteen mukaisesti valtioilla on Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti suvereeni oikeus käyttää omia voimavarojaan omien ympäristöä ja kehitystä koskevien toimintatapojensa mukaisesti, ja valtioiden vastuulla on taata, että niiden lainsäädäntövallan tai valvonnan piiriin kuuluvat toiminnat eivät aiheuta vahinkoa muiden valtioiden ympäristölle tai niiden kansallisen lainsäädäntövallan ulkopuolisten alueiden ympäristölle.
11. Edellä esitetyn perusteella osapuolet vahvistavat sitoumuksensa antaa 18.14 artiklassa tarkoitetulle kaupan ja kestävän kehityksen alakomitealle, jäljempänä 'kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea', tehtäväksi muun muassa helpottaa 18 luvun tehokasta täytäntöönpanoa, keskustella siitä ja valvoa sitä sekä pyrkiä välttämään kaupan esteitä sen toimeksiantoon kuuluvilla aloilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden tämän sopimuksen nojalla perustettujen järjestelyjen soveltamista. Kaupan ja kestävän kehityksen alakomiteassa käytäviin neuvotteluihin ja yhteistyöhön kuuluu muun muassa näkemysten vaihto jäljempänä lueteltujen välineiden ja niihin liittyvien prosessien täytäntöönpanosta, jos osapuolet ovat niiden sopimuspuolia:
- a) Agenda 2030 -toimintaohjelma ja kestävän kehityksen tavoitteet;
  - b) UNFCCC ja sen nojalla perustettu Pariisin sopimus;
  - c) biodiversiteettisopimus, sen pöytäkirjat ja Montrealissa 19 päivänä joulukuuta 2022 biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen nojalla hyväksytty Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys, jäljempänä 'maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys';
  - d) otsonikerrosta heikentävistä aineista Montrealissa 16 päivänä syyskuuta 1987 tehty Montrealin pöytäkirja ja sen Kigalissa 15 päivänä lokakuuta 2016 tehty Kigalin muutos;

- e) Pariisissa 17 päivänä kesäkuuta 1994 tehty Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus aavikoitumisen estämiseksi;
- f) Baselissa 22 päivänä maaliskuuta 1989 tehty Baselin yleissopimus vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvonnasta, Rotterdamissa 10 päivänä syyskuuta 1998 tehty Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä, Tukholmassa 22 päivänä toukokuuta 2001 tehty pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus ja Kumamotoissa 10 päivänä lokakuuta 2013 tehty elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimus;
- g) Bonnissa 23 päivänä kesäkuuta 1979 tehty yleissopimus muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelemisesta;
- h) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus (CITES);
- i) Ramsarissa 2 päivänä helmikuuta 1971 tehty vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskeva Ramsarin yleissopimus;
- j) yleiskokouksen 13 päivänä syyskuuta 2007 hyväksymä Yhdistyneiden kansakuntien julistus alkuperäiskansojen oikeuksista: ja
- k) ILO:n yleissopimukset ja pöytäkirjat.

12. Osapuolet tunnustavat seuraavien tekijöiden merkityksen biodiversiteettisopimuksen tehokkaan täytäntöönpanon tukemisessa:

- a) biodiversiteettisopimuksen kolmen tavoitteen – biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, sen osatekijöiden kestävä käyttö sekä geenivarojen käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakaminen – toteuttaminen tasapainoisella tavalla;

- b) maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehityksen täytäntöönpano;
  - c) biologista monimuotoisuutta koskevien kansallisten strategioiden ja toimintasuunnitelmien, myös kansallisten tavoitteiden, täytäntöönpano, tarkistaminen tai päivittäminen ja niistä tiedottaminen biodiversiteettisopimuksen 6 artiklan mukaisesti; ja
  - d) asianmukaisten täytäntöönpanokeinojen tarjoaminen, mukaan lukien taloudelliset resurssit, teknologian saatavuus ja siirto, tekninen ja tieteellinen yhteistyö, tietojenvaihto ja bioteknologiasta saatavien hyötyjen jakaminen, tunnustaen Mercosuriin kuuluvien allekirjoittajavaltioiden kohtaamat erityishaasteet, biodiversiteettisopimuksen määräysten mukaisesti.
13. Osapuolet vahvistavat täysimääräisen sitoutumisensa UNFCCC:hen ja Pariisin sopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja sopivat toteuttavansa ja tehostavansa toimia niiden tavoitteiden ja päämäärien tukemiseksi, mukaan lukien ottamalla huomioon Pariisin sopimuksen maailmanlaajuiset tilannekatsaukset, harkitsemalla hillitsemis- ja sopeutumistoimia sekä täytäntöönpano- ja tukikeinoja ja ottaen huomioon oikeudenmukaisuuden ja parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon. Osapuolet palauttavat mieleen ja toistavat kaikki ilmastoa koskevan monenvälisen järjestelmän mukaiset sitoumuksensa, mukaan lukien muun muassa seuraavat:
- a) kansallisesti määriteltyjen panosten ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen osalta sitoumuksensa valmistella ja ylläpitää peräkkäisiä kansallisesti määriteltyjä panoksia ja tiedottaa niistä sekä toteuttaa kansallisia hillintätoimenpiteitä näiden panosten tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä sitoumuksensa siihen, että peräkkäiset kansallisesti määritellyt panokset heijastavat ajan myötä tapahtuvaa edistystä ja mahdollisimman kunnianhimoisia tavoitteita ja ottavat huomioon oikeudenmukaisuuden ja yhteisen mutta eriytyneen vastuun periaatteen sekä kunkin valmiudet erilaisten kansallisten olosuhteiden perusteella;

- b) ilmastomuutokseen sopeutumisen osalta sitoumuksensa osallistua sopeutumistoimenpiteiden suunnitteluprosesseihin ja toimien toteuttamiseen, mukaan lukien asiaa koskevien suunnitelmien, politiikkojen tai panosten kehittäminen tai tehostaminen; ja
  - c) rahoitusvirtojen ja täytäntöönpanokeinojen osalta sitoumuksensa toteuttaa toimia sen varmistamiseksi, että rahoitusvirrat ovat johdonmukaisia suhteessa vähäpäästöiseen kehityskulkuun ja kehitykseen, jossa joustavasti mukaudutaan muuttuvaan ilmastoon, sekä sitoumuksensa tarjota Pariisin sopimuksen sopimuspuolina oleville kehitysmaille tukea ilmastotoimien toteuttamiseksi – mukaan lukien taloudelliset resurssit, teknologian siirto ja valmiuksien kehittäminen – Pariisin sopimuksen 9, 10 ja 11 artiklan mukaisesti ottaen huomioon, että tehostettu tuki Pariisin sopimuksen sopimuspuolina oleville kehitysmaille mahdollistaa korkeamman tavoitetason niiden toimissa.
14. Osapuolet sopivat tekevänsä aktiivisesti yhteistyötä sekä järjestelmän puitteissa käytävissä neuvotteluissa että sen täytäntöönpanossa yhteisten ilmastotoimien edistämiseksi.
15. Kukin osapuoli vahvistaa asiaa koskevat kansainväliset sitoumuksensa ja toteuttaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti toimenpiteitä, joilla estetään metsäkadon jatkumista ja tehostetaan toimia metsäpeitteen vakauttamiseksi tai lisäämiseksi vuodesta 2030 alkaen. Osapuolet eivät saa tässä yhteydessä heikentää ympäristölainsäädännössään taattua suojelun tasoa.
16. Osapuolet tunnustavat lisäksi, että niiden politiikoissa on otettava huomioon kehittyvien maiden sosiaaliset ja taloudelliset haasteet sekä niiden panos maailmanlaajuiseen elintarviketurvaan.
17. Osapuolet korostavat myös tarvetta lisätä tukea ja investointeja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien taloudellisten resurssien, teknologian siirron, valmiuksien kehittämisen ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen mekanismien avulla.

18. Osapuolet tehostavat toimiaan lisätäkseen merkittävästi uusiutuvan energian osuutta maailmanlaajuisessa energialähteiden yhdistelmässä ja tehostaakseen yhteistyötä puhtaan energian tutkimuksen ja teknologian saatavuuden helpottamiseksi, mukaan lukien uusiutuva energia, energiatehokkuus sekä edistynyt ja puhtaampi fossiilisiin polttoaineisiin perustuva teknologia, sekä edistävät investointeja energiainfrastruktuuriin ja puhtaaseen energiateknologiaan.
19. Osapuolet sopivat myös käyttävänsä kaupan ja kestävän kehityksen alakomiteaa WTO:n 12. ministerikokouksessa 17 päivänä kesäkuuta 2022 hyväksytyn kalastustukia koskevan WTO:n sopimuksen täytäntöönpanoa koskevaan yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon, kun sopimus on tullut voimaan.
20. Samalla kun osapuolet tunnustavat, että kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea tarjoaa etuoikeutetut puitteet neuvottelulle ja yhteistyölle, ne korostavat, että tällä sopimuksella ei millään tavoin muuteta tämän sopimuksen 18 luvussa tarkoitettujen asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten nojalla tehtyjen sitoumusten luonnetta tai soveltamisalaa eikä kyseisten sopimusten mukaisesti sovittuja täytäntöönpanomekanismeja. Kyseisten sopimusten rakenne ja toiminta, erityisesti niissä tehtyjen sitoumusten luonne ja mahdolliset sitoumusten noudattamista koskevat mekanismit, kuvastavat kyseisten sopimusten puitteissa saavutettua tasapainoa, jota tässä sopimuksessa olevat viittaukset näihin sitoumuksiin eivät muuta tai rajoita millään tavalla.

A.3 Alueiden kahdenväliset kauppaa- ja investointisuhteet:
tämän sopimuksen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen
kaikkien hyväksi toimivan todellisen kestävä kehityksen edistämiseksi

21. Osapuolet ymmärtävät, että 18.1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kestävä kehityksen sisällyttämisen osapuolten kauppaa- ja investointisuhteisiin on tarjottava muun muassa konkreettista taloudellista etua sellaisille tavaroiden tuottajille ja palvelujen tarjoajille, jotka ottavat kestävyysnäkökulman huomioon toiminnassaan, erityisesti haavoittuvimmassa asemassa oleville, kuten naisille, pienviljelijöille, alkuperäiskansoille ja paikallisyhteisöille.
22. Tämän liitteen 21 kohdassa tarkoitettut edut voidaan saavuttaa muun muassa aloitteilla, jotka edistävät kestävästi ja osapuolten lainsäädännön mukaisesti tuotettujen tai valmistettujen tuotteiden kauppaa sekä hankkeilla, jotka tukevat alueiden välisiä toimitusketjuja, jotta voidaan 18.6 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla edistää kaupan myönteistä vaikutusta vähäpäästöiseen kehityskulkuun ja kehitykseen, jossa joustavasti mukaudutaan muuttuvaan ilmastoon, sekä parantaa kykyä sopeutua ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin tavalla, joka ei uhkaa elintarviketuotantoa.
23. Osapuolet ovat sitoutuneet työntekijöiden oikeuksien suojeluun ja tunnustavat ILO:n roolin tämän alan keskeisimpänä monenvälisenä järjestönä.
24. Osapuolet palauttavat mieleen tämän sopimuksen 18.4 artiklan 4 kohdan ja kukin osapuoli pyrkii jatkuvasti ja hellittämättömästi ratifioimaan ne ILO:n keskeiset yleissopimukset, pöytäkirjat ja muut asiaan liittyvät ILO:n yleissopimukset, joiden sopimuspuoli se ei vielä ole ja jotka ILO on luokitellut ajantasaisiksi, kunnioittaen samalla kunkin osapuolen suvereenia oikeutta sitoutua uusiin kansainvälisiin velvoitteisiin. Tämän sopimuksen 18.4 artiklan 3 kohdan mukaisesti kukin osapuoli noudattaa, edistää ja panee tehokkaasti täytäntöön kansainvälisesti tunnustetut työelämän perusnormit, sellaisina kuin ne on määritelty ILO:n keskeisissä yleissopimuksissa.

25. Näiden sitoumusten täytäntöönpanossa osapuolet aikovat keskittyä erityisesti lapsityövoiman käytön kitkemiseen sekä yhdistymisvapauten ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tosiasialliseen tunnustamiseen. Osapuolet ymmärtävät, että sitoutuminen tehokkaaseen täytäntöönpanoon edellyttää, että kukin osapuoli hyväksyy asiaankuuluvat säädökset ja määräykset sekä käyttää lainkäyttövaltaansa ja valvontaansa perustamalla järjestelmän, jolla varmistetaan kansainvälisesti tunnustettujen työelämän perusnormien vaatimusten noudattaminen, sellaisina kuin ne on määritelty ILO:n keskeisissä yleissopimuksissa.
26. Lisäksi osapuolet korostavat tämän sopimuksen 18.4 artiklan 8 kohdassa määrätyn ihmisarvoisen työn edistämistä koskevan sitoumuksen ja sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevan ILO:n julistuksen mukaisesti työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun periaatetta, joka on ILO:n ohjaava periaate, ja ymmärtävät, että ILO:n keskeisten yleissopimusten ja muiden asiaan liittyvien ILO:n yleissopimusten ratifiointi olisi tehtävä johdonmukaisesti suhteessa tähän periaatteeseen.

Tämän sopimuksen täytäntöönpano kestävien tuotteiden tuottajien hyväksi

27. Osapuolet tunnustavat keskeisen roolin, joka miljoonilla kaukana kaupunkikeskuksista sijaitsevilla alueilla – kuten metsät, luonnonniityt, kosteikot ja muut luonnon ekosysteemit – asuvilla henkilöillä on kestävä kehityksen saavuttamisessa, ja ne tekevät yhteistyötä tarjotakseen lisää markkinoillepääsymahdollisuuksia tuotteille, jotka on hankittu kestävästi ja kunkin osapuolen lainsäädännön mukaisesti pienviljelijöiltä, osuuskunnilta, alkuperäiskansoilta ja paikallisyhteisöiltä, sekä kehittääkseen mekanismeja, joilla näitä väestöryhmiä tuetaan kestävien tulonlähteiden hankkimisessa ja ylläpitämisessä kunnioittaen samalla alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen kollektiivisia maa- ja metsätalouden oikeuksia kunkin osapuolen lainsäädännön ja niiden asiaa koskevien kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

28. Osapuolet sopivat keskustelewansa tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavista erityistoimenpiteistä ja aloitteista tapauksen mukaan kaupan ja kestävän kehityksen alakomiteassa tai muussa tämän sopimuksen nojalla perustetussa elimessä. Tällaisia toimenpiteitä ja aloitteita ovat muun muassa sellaisten markkinoillepääsymahdollisuuksien tunnistaminen, joita tarvitaan kestävästi tuotettujen tai valmistettujen tuotteiden viennin edistämiseksi, sekä toimenpiteet ja aloitteet osapuolten välisen kaupan nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi.

Kestävien arvoketjujen edistäminen alueiden välillä energiasiirtymää varten

29. Osapuolet pyrkivät tämän sopimuksen 18.6 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti hyödyntämään alueiden välisten kumppanuuksien merkittävää potentiaalia energiasiirtymähankkeissa, koska osapuolet täydentävät toisiaan niiden panosten, asiantuntemuksen ja teknologioiden osalta, joita tarvitaan ratkaisujen kehittämiseen esimerkiksi kestävän liikkumisen alalla ja muilla osapuolten määrittelemillä aloilla.
30. Tässä mielessä osapuolet tunnustavat, että vastuullisten, kestävien, avoimien, esteettömien ja häiriönsietokykyisten arvoketjujen luominen alueiden välille on yksi keskeisistä näkökohdista sellaisen kohtuullisen ja oikeudenmukaisen energiasiirtymän tavoitteiden saavuttamisessa, joka edistää molempien alueiden sosiaalista, taloudellista ja ympäristöön liittyvää kehitystä. Osallistumalla tehokkaalla ja tasapainoisella tavalla näihin ketjuihin molemmat alueet pystyvät paremmin säilyttämään kilpailukykynsä maailmanmarkkinoilla, ylläpitämään työllisyyden korkeaa tasoa luomalla laadukkaita työpaikkoja, vahvistamaan tuotanto- ja innovointikapasiteettiaan, parantamaan olemassa olevaa teollista perustaa ja tukemaan niiden muutosta.

31. Työpaikkojen luomiseksi ja synergioiden edistämiseksi Mercosurin ja Euroopan unionin teknologisen kehityksen tasojen ja luonnonvarojen välillä osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen aloitteita, jotka edistävät kestäviä ja häiriönsietokykyisiä arvoketjuja alueiden välillä. Tällaisten arvoketjujen olisi suosittava investointeja ja teollisuuden kehitystä raaka-aineita tuottavissa maissa, jotta voidaan lisätä paikallista lisäarvoa ja edistää työpaikkojen luomista. Osapuolet harkitsevat ensisijaisesti muun muassa kestävien alueiden välisten markkinoiden ja arvoketjujen yhteistä kehittämistä strategisilla aloilla kunkin osapuolen asiaan vaikuttavien säädösten ja määräysten mukaisesti; tällaisia aloja voivat olla:
- a) energiasiirtymän kannalta kriittisten metallien ja mineraalien vastuullinen kaivostoiminta, rikastus ja jalostus;
  - b) energiasiirtymässä ratkaisevassa asemassa olevat energialähteet, mukaan lukien nesteytetty maakaasu ja uusiutuva energia; tämä koskee erityisesti uusiutuvaa ja vähäpäästöistä sähköntuotantoa sekä niitä teollisuudenaloja, joilla kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on haastavaa;
  - c) kestävä liikkuminen ja siihen liittyvät arvoketjut, mukaan lukien litiumioniakut, akkujen kierrätys sekä latausinfrastruktuuri, sähköinen liikkuminen ja sähköautojen teollisuustuotanto;
  - d) kestävät biopolttoaineet, mukaan lukien etanoli ja biodiesel, kestävä lentopolttoaine ja muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet;
  - e) vety ja sen johdannaiset, jotta voidaan edistää merkittävästi kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

32. Edellä 31 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että on tärkeää panna täytäntöön toimintapoliittisia välineitä, joilla nopeutetaan valmiuksien kehittämistä erityisesti kehittyvissä maissa, jotta ne voivat tosiasiasa osallistua arvoketjuihin, jotka kohdistuvat energiasiirtymän kannalta strategisiin valmistusteollisuuden aloihin, jotka edellyttävät suuria investointeja, uusinta teknologiaa ja erikoistunutta työvoimaa sekä erityisiä toimintapolitiikkoja naisten osallisuuden edistämiseksi. Tässä mielessä ja ottaen huomioon näiden kahden alueen väliset epäsymmetriat ja rajoittamatta Euroopan unionin oikeuksia, Mercosuriin kuuluvat allekirjoittajavaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä, joilla edistetään strategisten valmistusteollisuuden alojen kehitystä ja kasvua kestävästä siirtymästä varten Agenda 2030 -toimintaohjelman ja sen kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Tällaisten toimenpiteiden on oltava tämän sopimuksen ja WTO-sopimusten mukaisia.
33. Lisäksi osapuolet tekevät yhteistyötä edellä mainituilla aloilla muun muassa seuraavien näkökohtien osalta:
- a) sellaisten investointien helpottaminen ja edistäminen, jotka edistävät paikallista lisäarvoa raaka-aineita tuottavien maiden tuotantoketjuissa;
  - b) teknisen ja muun tuen antaminen hankkeille, jotka edistävät alueiden välisten arvoketjujen luomista sekä teknologian ja tietämyksen kehittämistä, mikä mahdollistaa valmiuksien kehittämisen Mercosuriin kuuluvissa allekirjoittajavaltioissa.
34. Lisäksi osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä edistääkseen alueiden välisiä arvoketjuja aloilla, jotka edistävät välillisesti energiasiirtymää, kuten terveydenhuoltoon tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen tuotanto, digitaalitalouden kehittäminen, mukaan lukien tietopohjaiset palvelut, sekä kestävä elintarviketuotanto.

A.4 Kansalliset tai alueelliset kauppaan liittyvät politiikat ja toimenpiteet:
kestävän kehityksen saavuttamisessa tuloksellisten lähestymistapojen
moninaisuuden tunnustaminen

35. Osapuolet vahvistavat tämän sopimuksen ja 18 luvussa mainittujen asiaankuuluvien kansainvälisten järjestelmien mukaiset sitoumuksensa metsien ja muiden maaekosysteemien säilyttämisestä, suojelusta ja kestävästä hoidosta sekä kestävästä maankäytöstä omien säädöstensä ja määräystensä mukaisesti. Ne myös vahvistavat sitoumuksensa edistää sellaisten kestävästi hoidetuista metsistä saatujen tuotteiden kauppaa, jotka on korjattu puun korjuumaan lainsäädännön mukaisesti laittoman hakkuun ja siihen liittyvän kaupan torjumiseksi.
36. Osapuolet tunnustavat lisäksi perimätiedon ja alkuperäiskansojen tietämyksen merkityksen sekä paikallisten toimijoiden keskeisen roolin kestävässä maankäytössä sekä metsien ja luonnon monimuotoisuuden suojelussa, säilyttämisessä ja kestävässä käytössä. Ne muistuttavat alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen tukemisen tärkeydestä metsien kestävässä hoidossa ja tunnustavat, että metsäkadon hillitsemiseen tähtäävissä politiikoissa on otettava huomioon paikallisyhteisöjen sosiaaliset ja taloudelliset haasteet ja oikeudet kunkin osapuolen säädösten ja määräysten sekä niiden asiaan liittyvien kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.
37. Osapuolet pyrkivät määrätietoisesti toistamaan ja tehostamaan toimiaan poistaakseen luontoon ja ympäristöön kohdistuvat laittomat uhat, kuten laittomat hakkuut ja metsänpolto, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa, laitton kaivostoiminta ja muu ympäristöä uhkaava haitallinen toiminta, kuten laitton, ilmoittamaton ja sääntelemätön kalastus (LIS-kalastus) ja jätteiden laittomat siirrot.

38. Osapuolet toteavat, että on tärkeää vahvistaa kaikenlaisien ekosysteemien säilyttämistä, ennallistamista, kestävästä käytöstä ja hoitoa sekä lisätä luonnon monimuotoisuuden sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä hyötyjä ihmisille, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ja luonnon monimuotoisuudesta eniten riippuvaisille henkilöille, muun muassa luonnon monimuotoisuuteen perustuvien ja sitä edistävien kestävien toimintojen, tuotteiden ja palvelujen avulla. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja tavoitteenaan vähentää asteittain luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia ja lisätä myönteisiä vaikutuksia. Ne ilmaisevat myös päättäväisyytensä ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin varmistamaan geenivarojen käytöstä ja geenivaroja koskevasta digitaalisesta sekvenssitiedosta saatavien hyötyjen oikeudenmukaisen ja tasapuolisen jakamisen kunkin osapuolen kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.
39. Hyödyntääkseen kaupan tarjoamia mahdollisuuksia ekosysteemien hyväksi osapuolet laativat vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta luettelon Mercosuriin kuuluvista allekirjoittajavaltioista peräisin olevista tuotteista, jotka edistävät metsien ja haavoittuvien ekosysteemien säilyttämistä, ennallistamista, kestävästä käytöstä ja hoitoa. Euroopan unionin olisi myönnettävä tähän kolmen vuoden välein tarkistettavaan luetteloon sisältyville tuotteille etuuskohteluun perustuva markkinoillepääsy tai helpotuksia markkinoille pääsyyn tai muita kannustimia, jotka edistävät niiden kauppaa, kuten tekninen apu tai valmiuksien kehittäminen.
40. Lisäksi osapuolten olisi otettava käyttöön toimia ja toimenpiteitä sellaisten tavaroiden kaupan edistämiseksi, jotka osaltaan parantavat sosiaalisia oloja ja edistävät ympäristön kannalta kestäviä käytäntöjä, kuten resurssitehokkaaseen ja vähähiiliseen talouteen myötävaikuttavat tavarat ja palvelut, tai tavarat, joihin sovelletaan kestävyuden varmistavia ohjelmia ja järjestelyitä. Tällaisiin toimiin, joita osapuolet tarkastelevat uudelleen kolmen vuoden välein, voi sisältyä tapauksen mukaan toimenpiteitä markkinoille pääsyn parantamiseksi, teknistä apua, valmiuksien kehittämistä ja kaupan helpottamista.

41. Osapuolten sitoutuminen 18.1 artiklan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun tehostettuun yhteistyöhön ja kauppaan liittyvien työ- ja ympäristöpolitiikkojen ja -toimenpiteiden ymmärtämisen tehostamiseen merkitsee muun muassa sitä, että osapuolet tunnustavat, että kestävä kehityksen haasteisiin vastaamiseksi toteutettavat politiikat, toimenpiteet ja ratkaisut voivat vaihdella maittain ja alueittain.

A.5 Kauppa ja naisten taloudellinen voimaannuttaminen

42. Osapuolet tunnustavat, että osallistava kauppapolitiikka edistää naisten taloudellista voimaannuttamista. Osapuolet tunnustavat sen merkittävän panoksen talouskasvuun, jonka naisten osallistuminen taloudelliseen toimintaan, myös kansainväliseen kauppaan, tuo. Osapuolet aikovat näin ollen panna tämän sopimuksen määräykset täytäntöön tavalla, joka edistää naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua ja sisällyttää tämän näkökulman kauppa- ja investointipolitiikkaan.
43. Kukin osapuoli pyrkii varmistamaan, että sen asiaa koskeva lainsäädäntö ja toimintapolitiikat takaavat ja edistävät naisten ja miesten yhtäläisiä oikeuksia, yhtäläistä kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia. Kukin osapuoli pyrkii parantamaan tällaista lainsäädäntöä ja toimintapolitiikkoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta minkään osapuolen oikeutta vahvistaa omalta osaltaan soveltamisala ja suojan taso naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien suojelemiseksi. Tällaisen lainsäädännön ja toimintapolitiikkojen on oltava yhdenmukaisia kunkin osapuolen sitoumusten kanssa, jotka johtuvat asiaan liittyvistä kansainvälisistä sopimuksista, mukaan lukien YK:n yleiskokouksen 18 päivänä joulukuuta 1979 hyväksymä kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus, ja jotka kunkin osapuolen on pantava tehokkaasti täytäntöön.

44. Osapuolet tunnustavat, että kauppavirtojen muutoksilla voi olla erilainen vaikutus miesten ja naisten työllistymismahdollisuuksiin ja osallistumiseen sekä heidän tuloihinsa ja hyvinvointiinsa. Ottaen huomioon Genevessä 21 päivänä kesäkuuta 2019 hyväksytyn ILO:n satavuotisjulistuksen työn tulevaisuudesta, osapuolet tunnustavat myös, että on tärkeää jakaa tasapuolisesti vastuut perheenjäsenten välillä ja investoida hoivatalouteen, jotta naiset, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat naiset, voivat hyötyä kauppaan liittyvistä taloudellisista mahdollisuuksista ja yrittäjyydestä.
45. Osapuolet aikovat vahvistaa yhteistyötään tämän jakson soveltamisalaan kuuluvien asioiden kauppaan liittyvissä kysymyksissä. Yhteistyötoimilla pyritään parantamaan naistyöntekijöiden, liikenaisten ja naisyrittäjien valmiuksia ja toimintaedellytyksiä, mukaan lukien naisten osallistumis-, johtajuus- ja koulutusmahdollisuudet aloilla, joilla naiset ovat aliedustettuina, sekä tukea alakohtaisia politiikkoja, jotka mahdollistavat naisten osallistumisen dynaamisille ja tuottavammille aloille, muun muassa edistämällä ulkomaisia suoria sijoituksia, jotka lisäävät naisten työllisyysmahdollisuuksia työmarkkinoilla, erityisesti miesvaltaisilla aloilla. Tällainen yhteistyö voi kattaa muun muassa tiedonkeruuseen liittyvien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon, jonka avulla voidaan tunnistaa, suunnitella, toteuttaa ja tarkastella kauppaa koskevia politiikkoja, joilla pyritään poistamaan naisten kansainvälisessä kaupassa kohtaamia esteitä.

B OSA

YHTEISTYÖ

B.1 Eriarvoisuuden vähentäminen maiden sisällä ja niiden välillä

46. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä sen varmistamiseksi, että Mercosurin ja EU:n vapaakauppa-alueen asteittainen perustaminen edistää paitsi kokonaistulojen ja vaurauden kasvua myös eriarvoisuuden vähentämistä kestävän kehityksen tavoitteen 10 mukaisesti. Edistäessään siirtymistä vähäpäästöisiin ja ilmastokestäviin talouksiin osapuolet palauttavat samalla mieleen sitoumuksensa pyrkiä oikeudenmukaiseen siirtymään sekä tarjota ja mobilisoida tätä tarkoitusta varten tarvittavat varat.

B.2 Kauppaa ja kestävää kehitystä koskevan 18 luvun tavoitteiden edistäminen

47. Tämän sopimuksen 18 luvun tavoitteiden saavuttamiseksi osapuolet korostavat alueiden välisen yhteistyön merkitystä muun muassa seuraavilla aloilla:
- a) ilmastonmuutokseen, luonnon monimuotoisuuteen ja ympäristöön liittyvien monenvälisen sitoumusten sekä ILO:n työelämän normien täytäntöönpano;
  - b) alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen roolin tukeminen kestävän kehityksen edistämiseksi;
  - c) arvoketjujen jäljitettävyyden parantaminen;

- d) kestävän ja osallistavan biotalouden mahdollisuuksien hyödyntäminen, mukaan lukien luonnon monimuotoisuuden perustuvat ja sitä edistävät tuotteet ja palvelut;
- e) avointen, vertailukelpoisten, mitattavissa olevien, osallistavien, tieteeseen perustuvien ja tilannekohtaisten arviointiperusteiden ja menetelmien käyttö biotalouden kestävyyden arvioimiseksi kaikkialla arvoketjuissa;
- f) kestävät biopolttoaineet, mukaan lukien etanoli ja biodiesel, kestävä lentopolttoaine ja muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet; ja
- g) kestävästi tuotettujen tavaroiden ja palvelujen, myös vähähiilisten tavaroiden, tuotanto ja kaupan helpottaminen.

48. Osapuolet ilmaisevat tukensa rahoituksen lisäämiselle kehittyneiltä mailta kehittyville maille sekä muista lähteistä kaikkien ekosysteemien suojelemista, säilyttämistä, kestävää käyttämistä ja ennallistamista varten kansallisten olosuhteiden ja politiikkojen mukaisesti. Ne tunnustavat myös, että Mercosuriin kuuluville allekirjoittajavaltioille on tärkeää Euroopan unioni tuki ja asianmukaiset keinot tukea kansallisia politiikkoja ja kansainvälisiä sitoumuksia, jotka koskevat ilmastonmuutoksen hillitsemistä, siihen sopeutumista ja sen liitännäishyötyjä, menetysten ja vahinkojen korvaamiseen liittyviä tavoitteita sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemistä, metsien suojelua ja ennallistamista kunkin Mercosuriin kuuluvan allekirjoittajavaltion asiaa koskevien säädösten ja määräysten ja kansainvälisten sitoumusten mukaisesti. Ne tunnustavat myös, että on tärkeää tarjota ja mobilisoida teknistä ja taloudellista tukea, jota tarvitaan elintarviketuotannon sopeutumiskyvyn ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja viljelijöiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, erityisesti pienviljelijöiden, naisten ja nuorten, haavoittuvuuden vähentämiseksi ilmastonmuutoksen yhteydessä.

49. Osapuolet palauttavat mieleen 18 luvun tavoitteen edistää kestävän kehityksen sisällyttämistä osapuolten kauppaja- ja investointisuhteisiin ja sitoutuvat tukemaan olemassa olevien rahoitusvälineiden uudelleentarkastelua, varmistamaan riittävän rahoituksen metsien suojeluun, uudelleenmetsittämiseen, metsien ennallistamiseen ja metsäkadon vähentämiseen sekä luonnonniittyjen muuntamiseen sekä tekemään yhteistyötä sen varmistamiseksi, että näitä välineitä rahoitetaan asianmukaisesti tapauksen mukaan kotimaisista ja kansainvälisistä lähteistä kunkin osapuolen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi osapuolet tukevat resurssien lisäämistä muun muassa tulosperusteisilla maksuilla ja muilla toimintapoliittisilla lähestymistavoilla, kuten ekosysteemipalvelumaksuilla.
50. Osapuolet korostavat, että julkisen sektorin lisäksi myös yritysten, tiedemaailman ja kansalaisyhteiskunnan tulisi osallistua tällaiseen yhteistyöhön niiden roolien mukaisesti, jotka niillä on kestävän kehityksen edistämiseksi.

B.3 Kauppaan vaikuttavat kestävyttä edistävät toimenpiteet

51. Osapuolet palauttavat mieleen WTO-sopimusten mukaiset sitoumuksensa ja sopivat yhteistyöhön perustuvasta lähestymistavasta vastatakseen haasteisiin, jotka liittyvät osapuolen kauppaan vaikuttavia kestävyttä edistäviä toimenpiteitä koskevien vaatimusten täyttämiseen, ottaen huomioon erilaiset kehitystasot, valmiudet, painopisteet, kansalliset olosuhteet ja lainsäädännön sekä kehittyvien sisämaavaltioiden erityishaasteet. Osapuolet tunnustavat edellä mainituista haasteista muun muassa tarpeen helpottaa sellaisten toimien täytäntöönpanoa, joilla tuetaan osapuolen kauppaan vaikuttavien kestävyttä edistävien toimenpiteiden noudattamista, jotta vienti voi hyötyä täysimääräisesti tämän sopimuksen tarjoamista markkinoillepääsymahdollisuuksista. Ne viittaavat myös kumppanuussopimuksen liitteenä olevaan yhteistyötä koskevaan pöytäkirjaan välineenä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja ovat yhtä mieltä siitä, että Mercosuriin kuuluville allekirjoittajavaltioille annettavan tuen olisi sisällettävä taloudellisten resurssien tarjoamista, valmiuksien kehittämisohjelmia, teknistä apua ja muita yhteisiä aloitteita kestävien toimitusketjujen edistämiseksi.

52. Osapuolet palauttavat mieleen 5 luvun määräykset, erityisesti 5.5 artiklan. Osapuolet pyrkivät yksilöimään ja hyväksymään toimenpiteitä ja toteuttamaan aloitteita nopeuttaakseen ja helpottaakseen niiden välistä asianomaisten tuotteiden kauppaa tarpeen mukaan, mukaan lukien vastavuoroista tunnustamista tai vastaavuutta koskevat sopimukset sekä keskinäisen tietämyksen ja ymmärryksen lisääminen olemassa olevista käytännöistä ja järjestelmistä.
53. Kun osapuoli toteuttaa kauppaan vaikuttavia kestävyyttä edistäviä toimenpiteitä lainsäädäntönsä mukaisesti, sen on otettava täysimääräisesti huomioon toisen osapuolen toimittamat tieteelliset tai tekniset tiedot sekä otettava huomioon toimenpiteet, jotka kyseinen osapuoli on toteuttanut tämän liitteen mukaisten sitoumusten täytäntöönpanemiseksi.
54. Jos osapuolen lainsäädännössä säädetään sen varmentamisesta, että tuontituote on toisen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön vaatimusten mukainen, osapuolet tunnustavat, että osapuolen viranomaisilla on parhaat edellytykset arvioida kyseisen osapuolen lainsäädännön noudattamista. Kun osapuoli arvioi toisen osapuolen lainsäädännön noudattamista, ensiksi mainitun osapuolen on näin ollen käytettävä viimeksi mainitun osapuolen toimittamia tietoja.
55. Metsäekosysteemien suojeluun liittyvien, kauppaan ja markkinoille saattamiseen vaikuttavien kestävyyttä edistävien toimenpiteiden toteuttamiseen sovelletaan seuraavaa, sikäli kuin se on mahdollista Euroopan unionin lainsäädännön nojalla:
- a) Euroopan unioni toteaa, että tätä sopimusta ja sen nojalla tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanemiseksi toteutettuja toimenpiteitä tarkastellaan suotuisasti muiden kriteerien ohella maiden riskiluokituksessa;

- b) Euroopan unionin asianomaisten viranomaisten on käytettävä Mercosuriin kuuluvien allekirjoittajavaltioiden virallisesti tunnustamiin, rekisteröimiin tai yksilöimiin sertifiointi-, jäljitettävyyss- ja seurantajärjestelmiin perustuvia asiakirjoja, lisenssejä ja tietoja lähteenä varmentaaakseen, että kyseisten toimenpiteiden kohteena olevat tuotteet täyttävät Euroopan unionin markkinoille saattamista koskevat jäljitettävyyssvaatimukset;
- c) jos Mercosuriin kuuluvien allekirjoittajavaltioiden virallisesti tunnustamiin, rekisteröimiin tai yksilöimiin sertifiointi-, jäljitettävyyss- ja seurantajärjestelmiin perustuvien asiakirjojen, lisenssien ja tietojen sekä Euroopan unionin asianomaisten viranomaisten käyttämien tietojen välillä on eroja, viimeksi mainittujen on pyynnöstä viipymättä otettava huomioon Mercosuriin kuuluvien allekirjoittajavaltioiden toimittamat tiedot ja selvennykset; ja
- d) ottaen huomioon, että Euroopan unionin toimijat ja kauppiat voivat huolellisuusvelvoitteidensa yhteydessä käyttää jäljitettävyyss- ja sertifiointijärjestelmiä ja muita kolmannen osapuolen varmentamia järjestelmiä, Euroopan unionin on Mercosuriin kuuluvien allekirjoittajavaltioiden asianomaisten viranomaisten pyynnöstä tuettava avoimia ja riippumattomia arviointeja jäljitettävyyss- ja sertifiointijärjestelmistä ja kolmannen osapuolen varmentamista järjestelmistä sekä niiden yhdenmukaisuudesta vaatimusten ja hyvien käytäntöjen kanssa.

56. Mitään tässä jaksossa ei saa ymmärtää tai tulkita siten, että se merkitsisi poikkeusta, muutosta tai uusien määritelmien sisällyttämistä metsäekosysteemien suojeluun osapuolen lainsäädännön nojalla.

C OSA

LOPPUMÄÄRÄYKSET

57. Tämä liite on erottamaton osa 18 lukua.
58. Euroopan unioni vastaa 1.5 artiklan 1 kohdan mukaisesti tämän liitteen sitoumusten täyttämistä.
59. Ellei tässä liitteessä toisin määrätä, kukin Mercosuriin kuuluva allekirjoittajavaltio vastaa 1.5 artiklan 2 kohdan mukaisesti tämän liitteen sitoumusten täyttämistä.
60. Tämän sopimuksen 18.15 artiklan 4 kohdan mukaisesti 18 luvun soveltamisalaan kuuluvan riidan osapuolina tähän liitteeseen liittyvissä kysymyksissä ovat 21.3 artiklassa tarkoitetut osapuolet.
61. Tämän sopimuksen 18.15 artiklan 5 kohdan mukaisesti osapuolet eivät voi turvautua 21 luvun mukaiseen riitojenratkaisumenettelyyn tähän liitteeseen liittyvissä kysymyksissä.
62. Tämän liitteen määräysten hyväksymistä ja täytäntöönpanoa ei pidä tulkita niin, että osapuolen markkinavaatimusten tunnustetaan olevan WTO:n sääntöjen ja periaatteiden mukaisia, eivätkä ne rajoita osapuolen WTO-sopimusten mukaisia oikeuksia.

VÄLIMIESMENETTELYN TYÖJÄRJESTYS

I KULUT

1. Välimiehille maksettavaan palkkioon sisältyvät kaikki heidän avustajilleen maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset. Kauppakomitea sopii välimiesten palkkioita ja kulukorvauksia koskevista säännöistä ensimmäisessä kokouksessaan. Jos kauppakomitea ei ole vahvistanut tällaisia sääntöjä, välimiesten palkkiot ja kulukorvaukset määritetään WTO:n käytännön mukaisesti.

II ILMOITUKSET

2. Riitaosapuolten ja välimiespaneelin on toimitettava kaikki pyynnöt, ilmoitukset, kirjalliset lausumat tai muut asiakirjat sähköpostitse tai muulla sähköisellä välineellä, jolla lähettämisestä jää tosite. Jollei toisin todisteta, ilmoitus katsotaan toimitetuksi ja vastaanotetuksi sen lähettämispäivänä. Asiakirjoista on toimitettava myös jäljennös postitse tai muulla riitaosapuolten sopimalla tavalla, mukaan lukien ilmoitus sen lähetyspäivästä.
3. Kaikki pyynnöt, ilmoitukset, kirjalliset lausumat tai muut asiakirjat on lähetettävä
  - a) välimiespaneelilta molemmille riitaosapuolille samaan aikaan;
  - b) riitaosapuolelta välimiespaneelille ja jäljennöksenä toiselle riitaosapuolelle;

- c) riitaosapuolelta toiselle riitaosapuolelle ja tarvittaessa jäljennöksenä välimiespaneelille; tai
  - d) kauppakomitean puheenjohtajalta välimiehille 10 kohdan c alakohdan mukaisesti ja jäljennöksenä toiselle puheenjohtajalle ja riitaosapuolille.
4. Kaikki ilmoitukset osoitetaan joko Mercosurin senhetkisellem puheenjohtajavaltiolle, jos Mercosur on riitaosapuolena, tai asianomaiselle kansalliselle koordinaattorille, jos Mercosuriin kuuluva allekirjoittajavaltio on riitaosapuolena, sekä Euroopan komission kauppapolitiikan pääosastolle. Jos riitaosapuolten edustajat on jo nimetty, kaikki ilmoitukset on osoitettava myös heille.
  5. Pyynnöissä, ilmoituksissa, kirjallisissa lausumissa tai muissa välimiespaneelimenettelyyn liittyvissä asiakirjoissa olevat vähäiset kirjoitusvirheet voidaan oikaista toimittamalla uusi asiakirja, johon muutokset on merkitty selvästi.
  6. Riitaosapuolen toimittamien asiakirjojen on oltava asianmukaisesti allekirjoitettuja, jotta ne voidaan katsoa virallisesti toimitetuiksi välimiespaneelille.
  7. Jos asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy muuna päivänä kuin Euroopan unionin toimielinten tai, tapauksen mukaan, Mercosuriin kuuluvan allekirjoittajavaltion työpäivänä, asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.
  8. Välimiespaneelin puheenjohtaja vastaa välimiespaneelin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä, mukaan lukien riitaosapuolten ja välimiespaneelin väliset ilmoitukset.

9. Välimiespaneelin puheenjohtaja vastaa menettelyä koskevan asiakirja-aineiston säilyttämisestä. Puheenjohtajan on pyynnöstä toimitettava kullekin riitaosapuolelle jäljennös menettelyn asiakirja-aineistosta sen jälkeen, kun välimiespaneelin tuomio tai ratkaisu on annettu. Puheenjohtajan on säilytettävä alkuperäinen asiakirja-aineisto viiden (5) vuoden ajan välimiespaneelin tuomion tai ratkaisun antamispäivästä. Tämän ajanjakson päättyessä puheenjohtaja toimittaa alkuperäisen asiakirja-aineiston valituksen esittäneelle osapuolelle. Valituksen esittäneen osapuolen on pyynnöstä toimitettava vastaajaosapuolelle jäljennös asiakirja-aineistosta.

III VÄLIMIESMENETTELYN ALOITTAMINEN

10. Välimiehen valintaan sovelletaan seuraavaa:
- a) Jos joku välimiespaneelin jäsenistä on 21.9 artiklan tai tämän liitteen 26 kohdan ja 28–31 kohdan nojalla valittava arvalla, molempien riitaosapuolten edustajat on kutsuttava paikalle hyvissä ajoin etukäteen arvannon suorittamista varten. Arvonta suoritetaan joka tapauksessa paikalla olevan riitaosapuolen tai paikalla olevien riitaosapuolten kanssa. Valituksen esittäneen osapuolen puheenjohtaja kauppakomiteassa ilmoittaa viipymättä vastaajaosapuolen puheenjohtajalle arvannon päivämäärän, kellonajan ja paikan.
  - b) Jos jokin 21.8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista alaluetteloista on vahvistamatta, valituksen esittäneen osapuolen puheenjohtaja kauppakomiteassa valitsee välimiehen arvalla viimeistään viiden päivän kuluessa 21.8 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun pyynnön toimittamispäivästä niiden luonnollisten henkilöiden joukosta, joita toinen riitaosapuoli tai molemmat riitaosapuolet ovat virallisesti ehdottaneet kyseisen alaluettelon laatimiseksi.
  - c) Valituksen esittäneen osapuolen puheenjohtaja kauppakomiteassa ilmoittaa välimiehille näiden nimityksestä.

- d) Välimiehen, joka on nimitetty 21.9 artiklassa vahvistetun menettelyn mukaisesti, on viiden (5) päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä, vahvistettava kauppakomitean puheenjohtajille kirjallisesti, onko hän käytettävissä välimiespaneelin jäsenenä. Ilmoituksessa, jossa hän vahvistaa olevansa käytettävissä, välimiehen on myös nimenomaisesti vahvistettava, että hän noudattaa ja sitoutuu noudattamaan liitteessä 21-B vahvistettuja määräyksiä.
- e) Jolleivät riitaosapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat välimiespaneelin kanssa seitsemän (7) päivän kuluessa sen asettamisesta määrittääkseen osapuolten tai välimiespaneelin tarpeellisiksi katsomat asiat. Välimiespaneelin jäsenet ja riitaosapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden kautta. Riitaosapuolten on ennen tätä kokousta ilmoitettava välimiespaneelille nimeämänsä edustajat sekä osoitteet, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet, joihin menettelyn aikana annettavat ilmoitukset on lähetettävä.

11. Välimiespaneelin toimeksiantoon sovelletaan seuraavaa:

- a) Elleivät riitaosapuolet viiden (5) päivän kuluessa välimiesten valintapäivästä toisin sovi, välimiespaneelin toimeksiantona on

”tarkastella riitaosapuolten mainitsemien määräysten valossa välimiespaneelin asettamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa, päättää, onko kyseessä oleva toimenpide sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen tai mitätöikö kyseinen toimenpide valituksen esittäneelle osapuolelle soveltamisalaan kuuluvien määräysten nojalla koituvan edun tai heikentääkö se sitä merkittävästi tavalla, joka vaikuttaa haitallisesti riitaosapuolten väliseen kauppaan, sekä antaa välitystuomio 21.14 artiklan mukaisesti.”

- b) Riitaosapuolten on ilmoitettava sovitusta toimeksiannosta välimiespaneelille kolmen (3) päivän kuluessa siitä, kun siitä on sovittu.

IV ENSIMMÄISET LAUSUMAT

12. Valituksen esittäneen osapuolen on toimitettava ensimmäinen kirjallinen lausumansa 30 (kolmenkymmenen) päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Vastajaosapuolen on toimitettava kirjallinen vastineensa 30 (kolmenkymmenen) päivän kuluessa ensimmäisen kirjallisen lausuman vastaanottopäivästä.
13. Ensimmäisessä lausumassa on esitettävä selkeästi riitaosapuolen vaatimus, mukaan lukien kyseessä olevat toimenpiteet, valituksen oikeusperusta sekä yhteenveto asiaa koskevista tosiseikoista ja olosuhteista.
14. Vastineessa on esitettävä ne tosiseikat ja perustelut, joihin vastajaosapuoli perustaa puolustuksensa.

V TODISTUSAINEISTO

15. Ensimmäisen lausuman ja vastineen on sisällettävä kaikki saatavilla olevat asiaa tukevat todisteet, mukaan lukien mahdolliset asiantuntijalausunnot tai tekniset lausunnot. Osapuolten on muutoin toimitettava välimiespaneelille kaikki tosiasioita koskeva näyttö mahdollisimman aikaisin ja viimeistään viisi (5) päivää ennen ensimmäistä kuulemispäivää, lukuun ottamatta todisteita, jotka ovat tarpeen vastaväitteiden, kysymyksiin annettavien vastausten tai toisen riitaosapuolen vastauksiin annettujen huomautusten esittämiseksi. Välimiespaneeli voi asianmukaisesti perustelluista syistä myöntää poikkeuksia tästä kohdasta. Tällaisissa tapauksissa toiselle riitaosapuolelle on annettava mahdollisuus esittää huomautuksensa toimitetusta uudesta näytöstä.

16. Kummallekin riitaosapuolelle on kaikissa tapauksissa annettava mahdollisuus esittää huomautuksensa toisen riitaosapuolen esittämästä näytöstä.
17. Kaikki riitaosapuolten esittämä näyttö on säilytettävä menettelyn asiakirja-aineistossa.
18. Välimiespaneeli voi kuulla todistajia tai asiantuntijoita ainoastaan molempien riitaosapuolten läsnä ollessa.

VI VÄLIMIESPANEELIEN TOIMINTA

19. Välimiespaneelin puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kaikissa paneelin kokouksissa. Välimiespaneeli voi valtuuttaa puheenjohtajan tekemään hallinnollisia ja menettelytapapäätöksiä. Kyseisistä päätöksistä on ilmoitettava muille välimiehille ja tarvittaessa riitaosapuolille.
20. Välimiespaneeli voi hoitaa tehtäviään erilaisin välinein, kuten puhelimitse, telekopioitse, tietokoneyhteyksin tai videoyhteyksin.
21. Ainoastaan välimiehet voivat osallistua välimiespaneelin päätösneuvotteluihin, mutta välimiespaneeli voi sallia välimiesten avustajien läsnäolon niissä.
22. Ratkaisujen laatiminen on yksinomaan välimiespaneelin vastuulla, eikä tätä tehtävää saa siirtää muille.
23. Jos ilmenee menettelyllinen kysymys, jota ei käsitellä 21 luvussa tai tässä liitteessä, välimiespaneeli voi riitaosapuolia kuultuaan hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on yhteensopiva kyseisten määräysten kanssa.

24. Jos välimiespaneeli katsoo, että on tarpeen muuttaa jotakin menettelyyn sovellettavaa määräaikaa tai tehdä muita menettelyä koskevia tai hallinnollisia mukautuksia, sen on ilmoitettava riitaosapuolille kirjallisesti muutoksen tai mukautuksen syistä ja tarvittavasta määräajasta tai mukautuksesta. Välimiespaneeli voi hyväksyä tällaisen muutoksen tai mukautuksen riitaosapuolia kuultuaan. Sopimuksen 21.14 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja ei saa muuttaa.

VII VÄLIMIESTEN LUETTELOON MUUTTAMINEN

25. Välimiesten luetteloa voidaan muuttaa milloin tahansa kumman tahansa osapuolen aloitteesta. Kumpi tahansa osapuoli voi esittää uusia henkilöitä ilmoittamalla ehdotetut nimet toiselle osapuolelle. Osapuolet keskustelevat ehdotuksesta viimeistään yhden kuukauden kuluessa ehdotettuja nimiä koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Kauppakomitea tekee päätöksen luettelon muuttamisesta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tällaisesta ilmoituksesta.

VIII VÄLIMIESTEN VAIHTAMINEN

26. Jos välimies ei kykene osallistumaan menettelyyn, jättää tehtävänsä tai on korvattava toisella henkilöllä, uusi välimies on valittava 21.9 artiklan ja tämän liitteen 10 kohdan mukaisesti.
27. Jos riitaosapuoli katsoo, ettei välimies täytä liitteessä 21-B vahvistetuissa käytännesäännöissä asettuja vaatimuksia ja että hänet on tästä syystä korvattava, kyseisen riitaosapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle riitaosapuolelle viimeistään 15 (viidentoista) päivän kuluessa siitä päivästä, jona se sai todisteet olosuhteista, joiden perusteella välimiehen voidaan katsoa olennaisesti rikkoneen liitteessä 21-B vahvistettuja käytännesääntöjä.

28. Jos riitaosapuoli katsoo, että muu kuin puheenjohtajana toimiva välimies ei täytä liitteessä 21-B vahvistetuissa käytännesäännöissä asetettuja vaatimuksia, riitaosapuolet neuvottelevat asiasta ja voivat niin sopiessaan poistaa välimiehen ja valita uuden välimiehen 21.9 artiklassa ja tämän liitteen 10 kohdassa vahvistetun menettelyn mukaisesti. Jos riitaosapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tarpeesta vaihtaa välimies viiden päivän kuluessa 27 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta, kumpi tahansa riitaosapuoli voi pyytää siirtämään asian välimiespaneelin puheenjohtajalle, jonka päätös asiassa on lopullinen.
29. Jos jokin muu välimies kuin puheenjohtaja on vaihdettava ja jos asianomainen riitaosapuoli ei valitse korvaavaa välimiestä, puheenjohtaja valitsee 21.9 artiklan 4 kohdassa vahvistetun menettelyn mukaisesti uuden välimiehen arvalla samasta alaluettelosta kuin korvatta välimies. Uusi välimies on valittava viimeistään viiden (5) päivän kuluessa siitä päivästä, jona pyyntö on toimitettu puheenjohtajalle.
30. Jos riitaosapuoli katsoo, ettei puheenjohtaja täytä liitteessä 21-B vahvistetuissa käytännesäännöissä asettuja vaatimuksia ja että hänet olisi tästä syystä vaihdettava, kyseisen riitaosapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle riitaosapuolelle viimeistään 15 (viidentoista) päivän kuluessa siitä päivästä, jona se sai todisteet olosuhteista, joiden perusteella välimiehen voidaan katsoa olennaisesti rikkoneen liitteessä 21-B vahvistettuja käytännesääntöjä. Riitaosapuolet neuvottelevat asiasta ja voivat niin sopiessaan korvata puheenjohtajan ja valita uuden puheenjohtajan 21.9 artiklassa ja tämän liitteen 10 kohdassa vahvistetun menettelyn mukaisesti.

31. Jos riitaosapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tarpeesta korvata puheenjohtaja viiden (5) päivän kuluessa 30 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta, pyynnön esittäneen riitaosapuolen puheenjohtaja kauppakomiteassa tai kyseisen puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee uuden puheenjohtajan arvalla 21.8 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetusta alaluettelosta, jolleivät riitaosapuolet toisin sovi. Uusi puheenjohtaja on valittava viimeistään viiden (5) päivän kuluessa siitä päivästä, jona pyynnön esittänyt riitaosapuoli on toimittanut tätä koskevan pyynnön kauppakomitean puheenjohtajalle.
32. Välimiesmenettely on keskeytettävä 27, 28, 29, 30 ja 31 kohdan mukaisten menettelyjen edellyttämäksi ajaksi.

IX KUULEMISET

33. Vastaajaosapuoli vastaa riitojenratkaisumenettelyjen kuulemisten logistisesta hallinnoinnista, jollei toisin sovita. Välimiespaneelin puheenjohtaja vahvistaa kuulemisen päivämäärän ja kellonajan riitaosapuolia ja välimiespaneelin muita jäseniä kuultuaan, ja vahvistaa asian kirjallisesti riitaosapuolille. Jollei kuuleminen ole yleisöltä suljettu, kuulemisen logistisesta hallinnoinnista vastaava riitaosapuoli asettaa nämä tiedot myös julkisesti saataville. Välimiespaneeli voi päättää olla järjestämättä kuulemista, paitsi jos jompikumpi riitaosapuoli ei tähän suostu.
34. Jolleivät riitaosapuolet toisin sovi, kuuleminen pidetään
- a) Brysselissä, Belgiassa, kun vastaajaosapuoli on Euroopan unioni;
  - b) Asunciónissa, Paraguayssa, kun vastaajaosapuoli on Mercosur; ja

- c) jos vastaajaosapuoli on yksi tai useampi Mercosuriin kuuluva allekirjoittajavaltio, näiden valtioiden ilmoittamassa paikassa.

35. Välimiespaneeli voi järjestää lisäkuulemisia, jos riitaosapuolet niin sopivat.
36. Kaikkien välimiesten on oltava läsnä kuulemisen koko keston ajan.
37. Seuraavat henkilöt voivat osallistua kuulemiseen riippumatta siitä, onko menettely avoin yleisölle vai ei:
  - a) riitaosapuolten edustajat;
  - b) riitaosapuolten neuvonantajat;
  - c) hallintohenkilöstö, tulkit, kääntäjät; ja
  - d) välimiesten avustajat.

Ainoastaan riitaosapuolten edustajat ja neuvonantajat voivat esittää lausumia välimiespaneelille.

38. Kummankin riitaosapuolen on viimeistään viisi (5) päivää ennen kuulemista toimitettava välimiespaneelille luettelo niiden henkilöiden nimistä, jotka esittävät kuulemisessa suullisia väitteitä tai selvityksiä kyseisen riitaosapuolen puolesta, ja muista edustajista ja neuvonantajista, jotka osallistuvat kuulemiseen. Riitaosapuoli voi muuttaa luetteloaan kyseisen määräajan jälkeen, jos se on asianmukaisesti perusteltua.

39. Välimiespaneelien kuulemiset ovat yleisölle avoimia, jolleivät riitaosapuolet toisin päätä. Välimiespaneelin kuulemiset ovat osittain tai kokonaan yleisöltä suljettuja, jos riitaosapuolen lausuma tai väitteet sisältävät tietoja, jotka kyseinen riitaosapuoli on määrittänyt luottamuksellisiksi.
40. Välimiespaneelin kuuleminen käydään seuraavassa esitetyllä tavalla, ja siinä on varmistettava, että valituksen esittäneelle osapuolelle ja vastaajaosapuolelle annetaan yhtä paljon aikaa:
- a) Väite:
    - i) valituksen esittäneen osapuolen väite;
    - ii) vastaajaosapuolen väite.
  - b) Vastaväite:
    - i) valituksen esittäneen osapuolen vastine;
    - ii) vastaajaosapuolen vastaväite.
41. Välimiespaneeli voi esittää kysymyksiä kummalle tahansa riitaosapuolelle missä tahansa kuulemisen vaiheessa.
42. Välimiespaneeli laadituttaa kustakin kuulemisesta tarkan kirjallisen selostuksen tai äänitallenteen, joka toimitetaan mahdollisimman pian riitaosapuolille. Riitaosapuolet voivat esittää huomautuksensa kirjallisen selostuksen täsmällisyydestä, ja välimiespaneeli voi tarkastella tällaisia huomautuksia.

43. Kumpikin riitaosapuoli voi toimittaa välimiespaneelille ja jäljennöksenä toiselle riitaosapuolelle täydentävän kirjallisen lausuman kuulemisen aikana esille tulleista asioista viimeistään kymmenen (10) päivän kuluessa kuulemispäivästä.

X KIRJALLISET KYSYMYKSET

44. Välimiespaneeli voi milloin tahansa menettelyn aikana esittää kirjallisia kysymyksiä yhdelle riitaosapuolelle tai molemmille riitaosapuolille ja asettaa näille kohtuullisen määräajan vastaustensa toimittamiselle. Kummallekin riitaosapuolelle on annettava jäljennös kaikista välimiespaneelin toiselle riitaosapuolelle esittämistä kysymyksistä.
45. Riitaosapuolen on myös toimitettava toiselle riitaosapuolelle jäljennös välimiespaneelin kysymyksiin antamistaan kirjallisista vastauksista. Kummallekin riitaosapuolelle on annettava tilaisuus toimittaa kirjallisia huomautuksia toisen riitaosapuolen vastauksiin viimeistään seitsemän (7) päivän kuluessa tällaisten vastausten vastaanottamisesta.

XI LUOTTAMUKSELLISUUS

46. Riitaosapuolten ja niiden neuvonantajien on huolehdittava siitä, että välimiespaneelin kuulemiset säilyvät luottamuksellisina, jos ne järjestetään suljetuin ovin 39 kohdan mukaisesti. Kummankin riitaosapuolen ja niiden neuvonantajien on kohdeltava luottamuksellisina toisen riitaosapuolen välimiespaneelille toimittamia tietoja, jotka kyseinen riitaosapuoli on määrittänyt luottamuksellisiksi. Jos riitaosapuoli toimittaa välimiespaneelille luottamuksellisen version kirjallisesta lausumastaan, sen on toisen riitaosapuolen pyynnöstä myös toimitettava lausumaan sisältyvistä tiedoista yleisölle julkistettavissa oleva tiivistelmä mahdollisimman pian ja viimeistään 30 (kolmenkymmenen) päivän kuluessa joko pyynnön tai lausuman toimittamispäivästä, sen mukaan kumpi niistä on myöhempi. Mikään tässä liitteessä ei estä riitaosapuolta julkistamasta yleisölle omaa kantaansa koskevia lausuntoja, kunhan se ei toisen riitaosapuolen toimittamiin tietoihin viitatessaan paljasta toisen riitaosapuolen luottamuksellisiksi määrittämiä tietoja.

XII YKSIPUOLISET YHTEYDET

47. Välimiespaneeli ei saa tavata riitaosapuolta tai ottaa yhteyttä riitaosapuoleen, jos toinen riitaosapuoli ei ole paikalla.
48. Välimiespaneelin jäsenet eivät saa keskustella menettelyn kohteena olevaan asiaan liittyvistä seikoista riitaosapuolten kanssa muiden välimiesten poissa ollessa.

XIII TIEDOT JA TEKNISET NEUVOT

49. Välimiespaneelin on ilmoitettava riitaosapuolille aikomuksestaan pyytää asiantuntijalausuntoa tai tietoja asianmukaisiksi katsomistaan lähteistä. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän säännöksen nojalla saadut lausunnot tai tiedot eivät vapauta riitaosapuolia niiden todistustaakasta.
50. Välimiespaneelin on otettava huomioon tietopyyntöjen tai asiantuntijalausuntopyyntöjen kustannukset, jotta riitojenratkaisumenettelyn kustannukset eivät kasvaisi kohtuuttomasti.
51. Välimiespaneelin on toimitettava riitaosapuolille jäljennös saamistaan tiedoista tai asiantuntijalausunnosta ja annettava niille kohtuullinen määräaika huomautusten esittämiseen.

XIV *AMICUS CURIAE* -LAUSUMAT

52. Jolleivät riitaosapuolet toisin sovi viiden (5) päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä, välimiespaneeli voi ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia riitaosapuolen luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, jotka ovat sijoittautuneet riitaosapuolen alueelle ja jotka ovat riitaosapuolten hallituksista riippumattomia, edellyttäen että välimiespaneeli vastaanottaa lausumat viimeistään 10 (kymmenen) päivän kuluessa välityspaneelin asettamispäivästä. Näistä lausumista käytetään jäljempänä nimitystä '*amicus curiae* -lausumat'.

53. *Amicus curiae* -lausumien

- a) on oltava lyhyitä ja enintään 22 500 merkkiä, mukaan lukien välilyönnit, alaviitteet, loppuviitteet ja mahdolliset liitteet;
- b) on oltava välittömästi merkityksellisiä välimiespaneelin tarkasteltavana olevan asian kannalta;
- c) on sisällettävä kuvaus lausuman antavasta luonnollisesta henkilöstä tai oikeushenkilöstä, mukaan lukien tiedot kansalaisuudesta tai sijoittautumispaikasta, toiminnan luonteesta ja oikeushenkilön osalta tiedot sen jäsenistä, oikeudellisesta asemasta ja yleisistä tavoitteista;

- d) on annettava tietoja kaikista rahoituslähteistä;
  - e) on sisällettävä kuvaus asianomaisen henkilön välimiesmenettelyyn kohdistuvan intressin luonteesta; ja
  - f) on oltava laadittu riitaosapuolten valitsemalla kielellä tai millä tahansa WTO:n virallisella kielellä 56, 57 ja 58 kohdan mukaisesti.
54. Välimiespaneelin on lueteltava välitystuomiossaan kaikki vastaanottamansa lausumat, jotka ovat 52 ja 53 kohdan mukaisia. Välimiespaneeli ei ole velvollinen käsittelemään välitystuomiossaan tällaisissa lausumissa esitettyjä väitteitä. Välimiespaneelin on varmistettava, että riitaosapuolilla on mahdollisuus kommentoida kirjallisesti kaikkia *amicus curiae* -lausumia ennen kuulemispäivää. Riitaosapuolen on toimitettava mahdolliset huomautuksensa viimeistään kymmenen päivän kuluessa lausuman vastaanottamisesta, ja välimiespaneelin on otettava tällaiset huomautukset huomioon.

XV KIIREELLISET TAPAUKSET

55. Tämän sopimuksen 21 luvussa tarkoitetuissa kiireellisissä tapauksissa välimiespaneeli mukauttaa tarvittaessa tässä liitteessä tarkoitettuja määräaikoja riitaosapuolia kuultuaan ja ilmoittaa riitaosapuolille tällaisista mukautuksista.

XVI KÄÄNTÄMINEN JA TULKKAUS

56. Riitaosapuolet pyrkivät sopimaan yhteisestä työkielestä välimiespaneelimenettelyä varten 21.5 artiklassa tarkoitettujen neuvottelujen aikana ja viimeistään tämän liitteen 10 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa kokouksessa.

57. Jos riitaosapuolet eivät pääse sopimukseen yhteisestä työkielestä, kumpikin riitaosapuoli voi valita työkielekseen menettelyssä minkä tahansa virallisen kielensä. Jos riitaosapuoli kuitenkin valitsee kielen, joka ei ole WTO:n virallinen kieli, sen on toimitettava kaikista kirjallisista lausumistaan käännös toisen riitaosapuolen valitsemalle kielelle lausumien toimitushetkellä sekä järjestettävä suullisten lausumiensa tulkkaus toisen riitaosapuolen valitsemalle kielelle ja vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista.
58. Välimiespaneelin tuomiot ja ratkaisut laaditaan riitaosapuolten valitsemalla yhteisellä työkielellä. Jos riitaosapuolet eivät pääse sopimukseen yhteisestä työkielestä, välimiespaneelin tuomiot ja ratkaisut laaditaan millä tahansa välimiespaneelin valitsemalla WTO:n virallisella kielellä. Välimiespaneelin tuomion tai ratkaisun kääntämisestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan riitaosapuolten kesken.
59. Riitaosapuolet voivat esittää huomautuksia tämän liitteen mukaisesti laadittujen asiakirjojen käännösten tarkkuudesta viimeistään viiden päivän kuluessa niiden vastaanottamisesta.

XVII MÄÄRÄAIKOJEN LASKEMINEN

60. Jollei tämän liitteen 2 kohdasta muuta johdu, jos riitaosapuoli osoittaa saaneensa asiakirjan eri päivänä kuin toinen riitaosapuoli, määräaika, jonka laskeminen perustuu kyseisen asiakirjan vastaanottamiseen, lasketaan sen päivämäärän perusteella, jona asiakirja saatiin viimeisenä.

XVIII MUUT MENETTELYT

61. Tätä liitettä sovelletaan myös 21.18–21.21 artiklassa vahvistettuihin menettelyihin. Tässä liitteessä vahvistetut määräajat on kuitenkin mukautettava kyseisissä muissa menettelyissä välityspaneelin ratkaisun antamiselle vahvistettuihin erityisiin määräaikoihin.
62. Jos alkuperäinen välimiespaneeli tai jotkut sen jäsenistä eivät pysty kokoontumaan uudelleen 21.18, 21.19, 21.20 ja 21.21 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä varten, sovelletaan 21.9 artiklassa vahvistettuja menettelyjä.

XIX VÄLITYSTUOMIOT

63. Väilitystuomiossa on oltava niiden muiden seikkojen lisäksi, joita välimiespaneeli pitää tarpeellisina, seuraavat tiedot:
  - a) riitaosapuolten yksilöintitiedot;
  - b) välimiespaneelin kunkin jäsenen nimi ja välimiespaneelin asettamispäivä;
  - c) välimiespaneelin toimeksianto, mukaan lukien kuvaus kyseessä olevasta toimenpiteestä;
  - d) kunkin riitaosapuolen väitteet;
  - e) kuvaus välimiesmenettelyn kulusta, mukaan lukien yhteenveto toteutetuista toimista;

- f) kuvaus riita-asian tosiseikoista;
  - g) riita-asiassa tehty päätös, josta käyvät ilmi tosiseikkoja koskevat ja oikeudelliset perusteet;
  - h) antamispäivä; ja
  - i) välimiespaneelin kaikkien jäsenten allekirjoitus.
-

KÄYTÄNNESÄÄNNÖT VÄLIMIESPANEELIEN JÄSENILLE JA SOVITTELIJOILLE

I MENETTELYÄ KOSKEVAT VELVOLLISUUDET

1. Jokaisen ehdokkaan ja välimiehen on vältettävä käyttäytymistä epäasianmukaisesti ja antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä, oltava riippumaton ja puolueeton, vältettävä suoria ja välillisiä eturistiriitoja sekä noudatettava tiukkoja käyttäytymissä sääntöjä riitojenratkaisumenettelyn luotettavuuden ja puolueettomuuden säilyttämiseksi. Entisten välimiesten on noudatettava tämän liitteen 14, 15, 16 ja 17 kohdassa vahvistettuja velvoitteita.

II ILMOITTAMISVELVOLLISUUDET

2. Ennen kuin ehdokkaan valinta välimieheksi vahvistetaan 21.9 artiklan mukaisesti, ehdokkaan on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa taikka joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta menettelyssä. Tämän vuoksi ehdokkaan on kaikin kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään kyseiset intressit, suhteet ja seikat.
3. Ehdokkaan tai välimiehen on ilmoitettava tämän liitteen todellisia tai mahdollisia rikkomuksia koskevat seikat kauppakomitealle osapuolten tarkastelua varten.

4. Välimiehen on nimeämisen jälkeen jatkettava kaikkia kohtuullisesti toteutettavissa olevia toimia 3 kohdassa tarkoitettujen intressien, suhteiden tai seikkojen selvittämiseksi ja ilmoitettava niistä. Ilmoittamisvelvollisuus on jatkuva velvollisuus, joka edellyttää välimieheltä menettelyn missä tahansa vaiheessa mahdollisesti esille tulevien intressien, suhteiden tai seikkojen ilmoittamista. Välimiehen on ilmoitettava tällaiset intressit, suhteet tai seikat kauppakomitealle kirjallisesti osapuolten tarkastelua varten.

III VÄLIMIESTEN TEHTÄVÄT

5. Kun välimiehen valinta on vahvistettu, hänen on oltava käytettävissä ja suoritettava tehtävänsä täsmällisesti ja joutuisasti koko menettelyn ajan, mukaan lukien 21.18–21.21 artiklassa tarkoitetut menettelyt, oikeudenmukaisuutta ja huolellisuutta noudattaen.
6. Välimiehen on otettava huomioon ainoastaan sellaiset seikat, jotka tulevat esille menettelyssä ja jotka ovat välttämättömiä ratkaisua varten, eikä hän saa siirtää tehtävänsä kenellekään muulle.
7. Välimiehen on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hänen avustajansa ja henkilöstönsä ovat tietoisia tämän liitteen asiaa koskevista säännöksistä ja noudattavat niitä soveltuvin osin.
8. Välimiehellä ei saa olla menettelyä koskevia yksipuolisia yhteyksiä.

IV VÄLIMIESTEN RIIPPUMATTOMUUS JA PUOLUEETTOMUUS

9. Välimiehen on oltava riippumaton ja puolueeton ja vältettävä antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta; hänen toimintaansa eivät saa vaikuttaa oman edun tavoittelu, ulkopuolinen painostus, poliittiset näkökohdat, yleinen mielipide, lojaalius osapuolelle tai arvostelun pelko. Välimies ei saa ottaa vastaan ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta eikä hänellä saa olla sidoksia minkään osapuolen hallitukseen, mukaan lukien valtiolliset organisaatiot.
10. Paneelin jäsen ei saa suoraan tai välillisesti sitoutua mihinkään velvoitteeseen tai hyväksyä mitään etua, joka voisi jollain tavalla estää tai näyttää estävän hänen tehtäviensä asianmukaisen suorittamisen.
11. Välimies ei saa käyttää asemaansa välimiespaneelissa omien henkilökohtaisten tai yksityisten etujensa ajamiseen, ja hänen on vältettävä toimia, jotka voivat antaa vaikutelman siitä, että muilla on erityisasema vaikuttaa häneen.
12. Välimies ei saa antaa talous-, liike-, ammatti- tai perhesuhteiden tai sosiaalisten suhteiden taikka niihin liittyvien velvollisuuksien vaikuttaa käytökseensä tai arvostelukykyynsä.
13. Välimiehen on vältettävä sellaisia suhteita tai taloudellisia intressejä, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta.

V ENTISTEN JÄSENTEN VELVOLLISUUDET

14. Kaikkien entisten välimiesten on vältettävä toimia, jotka voivat luoda vaikutelman, että he olivat tehtäviään suorittaessaan puolueellisia tai hyötyivät välimiespaneelin päätöksestä tai ratkaisusta.

VI LUOTTAMUKSELLISUUS

15. Välimies tai entinen välimies ei saa milloinkaan ilmaista tai käyttää menettelyä koskevia tai menettelyn aikana saatuja ei-julkisia tietoja muihin tarkoituksiin kuin kyseistä menettelyä varten, eikä hän saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää tällaisia tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille taikka muiden etujen vahingoittamiseksi.
16. Välimies ei saa paljastaa välitystuomiota tai sen osia ennen tuomion julkistamista 21.14 artiklan 12 kohdan mukaisesti.
17. Välimies tai entinen välimies ei saa milloinkaan ilmaista välimiespaneelissa käytyjen neuvottelujen sisältöä eikä kenenkään välimiespaneelin jäsenen näkemystä.

VII KULUT

18. Kunkin välimiehen on pidettävä kirjaa ja annettava lopullinen tilitys kuluistaan sekä avustajansa ja henkilöstönsä kuluista.

VIII SOVITTELIJAT

19. Tässä liitteessä välimiesten tai entisten välimiesten osalta kuvattuja sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin sovittelijoihin ja tapauksen mukaan entisiin sovittelijoihin.

IX ASIANTUNTIJAT

20. Asiantuntijoihin, joilta välimiespaneeli pyytää lausuntoa, sovelletaan seuraavia sääntöjä:
- a) heidän on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka voivat vaikuttaa heidän riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa. Asiantuntijoiden on toimittava omissa nimissään eivätkä he saa ottaa vastaan tai pyytää ohjeita miltään hallitukselta tai organisaatiolta lausuntoaan antaessaan;
  - b) heillä ei saa olla yksipuolisia yhteyksiä sen menettelyn aikana, jota varten heidän lausuntoaan pyydetään;
  - c) he eivät saa ilmaista tai käyttää ei-julkisia tietoja, joita he ovat saaneet sen menettelyn aikana, jota varten heidän lausuntoaan pyydetään, muihin tarkoituksiin kuin kyseistä menettelyä varten, eivätkä he saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää tällaisia tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille taikka muiden etujen vahingoittamiseksi;
  - d) elleivät riitaosapuolet toisin sovi, asiantuntijat eivät saa ilmaista lausuntoaan tai sen osia ennen välitystuomion julkistamista; ja
  - e) heidän on pidettävä kirjaa ja annettava lopullinen tilitys kuluistaan.

21. Välimiespaneelille esitettäviin asiantuntijalausuntoihin on liitettävä tai niitä ennen on toimitettava asiantuntijan vakuutus, jossa tämä vahvistaa sitoutuvansa noudattamaan tapauksen mukaan 20 kohdassa kuvattuja velvoitteita.

SOVITTELU

1 ARTIKLA

Tavoite

Tämän liitteen tavoitteena on helpottaa yhteisen sovintoratkaisun löytämistä kattavan ja nopean menettelyn kautta sovittelijan avustuksella.

2 ARTIKLA

Tietojen toimittaminen

1. Osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä viipymättä tietoja ja vastaa kysymyksiin, jotka koskevat jotakin tämän sopimuksen toimintaan olennaisesti vaikuttavaa voimassa olevaa tai ehdotettua toimenpidettä.
2. Tämän artiklan nojalla toimitetuilla tiedoilla ei vaikuteta siihen, onko toimenpide tämän sopimuksen mukainen.

3 ARTIKLA

Menettelyn aloittaminen

1. Osapuoli voi milloin tahansa kirjallisesti pyytää sovittelumenettelyn aloittamista sellaisen toisen osapuolen toimenpiteen osalta, joka vaikuttaa haitallisesti osapuolten väliseen kauppaan. Pyynnön on oltava riittävän yksityiskohtainen, jotta siitä käy selvästi ilmi pyynnön esittävän riitaosapuolen huolenaiheet, ja siinä on

- a) yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide;
- b) esitettävä selvitys niistä väitetyistä kielteisistä vaikutuksista, joita pyynnön esittävä riitaosapuoli katsoo toimenpiteellä olevan riitaosapuolten väliseen tähänhetkiseen tai tulevaan kauppaan; ja
- c) selostettava, miten kyseiset vaikutukset pyynnön esittävän riitaosapuolen mukaan liittyvät toimenpiteeseen.

2. Sovittelumenettely voidaan aloittaa ainoastaan riitaosapuolten yhteisestä sopimuksesta. Jos 1 kohdan mukainen pyyntö tehdään, riitaosapuolen, jolle pyyntö on osoitettu, on harkittava pyyntöä myötämielisesti ja ilmoitettava kirjallisesti pyynnön esittäneelle riitaosapuolelle pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä viimeistään 10 (kymmenen) päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Muussa tapauksessa pyyntö katsotaan hylätyksi.

3. Ennen sovittelumenettelyn aloittamista ei edellytetä neuvotteluja, ei myöskään 21 luvun mukaisia neuvotteluja. Riitaosapuolen on kuitenkin lähtökohtaisesti käytettävä hyväkseen tämän sopimuksen muita asianmukaisia yhteistyötä tai neuvotteluja koskevia määräyksiä ennen sovittelumenettelyn aloittamista.

4 ARTIKLA

Sovittelijan valinta

1. Riitaosapuolet pyrkivät sopimaan sovittelijasta viimeistään 15 (viidentoista)päivän kuluessa siitä, kun tämän liitteen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hyväksyminen on toimitettu.
2. Sovittelija ei saa olla kummankaan riitaosapuolen kansalainen, elleivät riitaosapuolet toisin sovi.
3. Jos riitaosapuolet eivät pääse sopimukseen sovittelijasta 1 kohdassa vahvistetussa määräajassa, kumpi tahansa riitaosapuoli voi pyytää, että pyynnön esittäneen riitaosapuolen puheenjohtaja kauppakomiteassa tai tämän valtuuttama henkilö valitsee sovittelijan arvalla 21.8 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti laaditusta alaluettelosta. Molempien riitaosapuolten edustajat on kutsuttava paikalle hyvissä ajoin etukäteen arvonnän suorittamista varten. Arvonta suoritetaan joka tapauksessa paikalla olevan riitaosapuolen tai paikalla olevien riitaosapuolten kanssa.
4. Pyyntön esittäneen riitaosapuolen puheenjohtaja kauppakomiteassa tai tämän valtuuttama henkilö valitsee sovittelijan viiden päivän kuluessa tämän liitteen 3 artiklan 2 kohdan mukaisen pyynnön esittämisestä.
5. Jos tämän sopimuksen 21.8 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua alaluetteloa ei ole laadittuna silloin, kun tämän artiklan 3 kohdan mukainen pyyntö tehdään, sovittelija valitaan arvalla henkilöistä, joita joko toinen riitaosapuoli tai molemmat riitaosapuolet ovat virallisesti ehdottaneet.
6. Sovittelija auttaa puolueettomasti ja avoimesti toimien riitaosapuolia selventämään kyseessä olevaa toimenpidettä ja sen mahdollisia kauppavaikutuksia sekä pääsemään yhteisesti sovittuun ratkaisuun asiassa.
7. Liitettä 21-B sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijoihin.

8. Liitteessä 21-A olevan välimiesmenettelyn työjärjestyksen 2–9 ja 56–59 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

5 ARTIKLA

Sovittelumenettelyä koskevat säännöt

1. Sovittelumenettelyyn turvautunut riitaosapuoli toimittaa viimeistään 10 (kymmenen) päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä sovittelijalle ja toiselle riitaosapuolelle yksityiskohtaisen kirjallisen kuvauksen huolenaiheistaan, erityisesti niistä, jotka liittyvät kyseessä olevan toimenpiteen soveltamiseen ja sen kauppavaikutuksiin. Toinen riitaosapuoli voi esittää kyseistä kuvausta koskevat kirjalliset huomautuksensa viimeistään 20 (kahdenkymmenen) päivän kuluessa kuvauksen vastaanottamisesta. Kumpikin riitaosapuoli voi sisällyttää kuvaukseensa tai huomautuksiinsa kaikki merkityksellisiksi katsomansa tiedot.
2. Sovittelija voi päättää asianmukaisimmasta tavasta selventää kyseessä olevaa toimenpidettä ja sen mahdollisia vaikutuksia kauppaan. Sovittelija voi erityisesti järjestää riitaosapuolten välisiä tapaamisia, kuulla riitaosapuolia yhdessä tai erikseen sekä antaa riitaosapuolten pyytämää lisätukea. Sovittelijan on pyydettävä apua asiaankuuluvilta asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä tai kuultava niitä riitaosapuolten suostumuksella.
3. Sovittelija ei saa antaa neuvoja tai huomautuksia siitä, onko kyseessä oleva toimenpide tämän sopimuksen mukainen. Sovittelija voi tarjota neuvoja ja ehdottaa ratkaisua riitaosapuolten tarkasteltavaksi. Riitaosapuolet voivat hyväksyä tai hylätä ehdotetun ratkaisun tai sopia muusta ratkaisusta.
4. Sovittelumenettely toteutetaan sen riitaosapuolen alueella, jolle pyyntö osoitettiin, tai riitaosapuolten yhteisestä sopimuksesta missä tahansa muualla tai millä tahansa muulla tavalla.

5. Riitaosapuolet pyrkivät saavuttamaan yhteisesti sovitun ratkaisun viimeistään 60 päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä. Ennen lopullista sopimusta riitaosapuolet voivat harkita mahdollisia tilapäisiä ratkaisuja, erityisesti jos toimenpide koskee pilaantuvia tavaroita tai muita tavaroita tai palveluja, jotka menettävät nopeasti laatunsa.

6. Ratkaisu voidaan hyväksyä kauppakomitean päätöksellä. Riitaosapuolten yhteisesti sopiman ratkaisun tekeminen voi edellyttää mahdollisesti tarvittavien sisäisten menettelyjen saattamista päätökseen. Yhteisesti sovitut ratkaisut on asetettava julkisesti saataville ilman tietoja, jotka riitaosapuoli on määrittänyt luottamuksellisiksi.

7. Riitaosapuolten pyynnöstä sovittelijan on annettava riitaosapuolille tosiseikkoihin perustuvan raporttiluonnoksen, jossa esitetään tiivistelmä kiistanalaisesta toimenpiteestä, noudatetuista menettelyistä ja mahdollisesti saavutetuista yhteisesti sovituihin ratkaisuihin, mahdolliset väliaikaiset ratkaisut mukaan luettuina. Sovittelijan on annettava riitaosapuolille 15 (viisitoista) päivää aikaa esittää huomautuksensa raporttiluonnoksesta. Tarkasteltuaan riitaosapuolilta tässä määräajassa saatuja huomautuksia sovittelijan on toimitettava riitaosapuolille 15 (viidentoista) päivän kuluessa lopullisen tosiseikkoihin perustuvan raportin. Tosiseikkoihin perustuvaan raporttiin ei saa sisältyä tätä sopimusta koskevia tulkintoja.

8. Menettely päättyy
  - a) riitaosapuolten yhteisesti sopimaan ratkaisuun ratkaisun hyväksymispäivänä;
  - b) riitaosapuolten yhteisestä sopimuksesta missä tahansa menettelyn vaiheessa päivänä, jona tällaiseen sopimukseen päästään;
  - c) sovittelijan riitaosapuolia kuultuaan antamalla kirjallisella ilmoituksella siitä, että sovittelupyrkimysten jatkaminen ei enää ole hyödyllistä, tällaisen ilmoituksen antamispäivänä; tai

- d) riitaosapuolen kirjallisella ilmoituksella, jonka tämä antaa tarkasteltuaan sovittelumenettelyssä kaikkia mahdollisia yhteisesti hyväksyttäviä sovintoratkaisuja ja sovittelijan mahdollisesti antamia neuvoja ja ratkaisuehdotuksia, tällaisen ilmoituksen antamispäivänä.

6 ARTIKLA

Yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpano

1. Jos riitaosapuolet ovat päässeet sopimukseen ratkaisusta, kummankin riitaosapuolen on toteutettava tarpeellisiksi katsomansa toimenpiteet yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanemiseksi sovitussa määräajassa.
2. Täytäntöönpanevan riitaosapuolen on ilmoitettava toiselle riitaosapuolelle kirjallisesti kaikista vaiheista tai toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanemiseksi.

7 ARTIKLA

Luottamuksellisuus

Rajoittamatta 5 artiklan 6 kohdan soveltamista kaikki menettelyn vaiheet, mukaan luettuina kaikki neuvot ja ehdotetut ratkaisut, ovat luottamuksellisia, elleivät riitaosapuolet toisin sovi. Kumpikin riitaosapuoli voi kuitenkin ilmoittaa julkisesti, että sovittelu on käynnissä.

8 ARTIKLA

Suhde muihin riitojenratkaisumenettelyihin

1. Sovittelumenettelyllä ei rajoiteta tämän sopimuksen tai minkään muun sopimuksen riitojenratkaisumenettelyjen mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.
2. Riitaosapuoli ei saa muiden tämän sopimuksen tai minkään muun sopimuksen mukaisten riitojenratkaisumenettelyjen yhteydessä käyttää tai esittää todisteena eikä paneeli saa ottaa huomioon
  - a) toisen riitaosapuolen sovittelumenettelyn aikana esittämiä kantoja tai 5 artiklan nojalla kerättyjä tietoja;
  - b) sitä seikkaa, että toinen riitaosapuoli on ilmoittanut olevansa valmis hyväksymään sovittelun kohteena olevaa toimenpidettä koskevan ratkaisun; tai
  - c) sovittelijan antamia neuvoja tai tekemiä ehdotuksia.
3. Sovittelija ei saa toimia tämän sopimuksen tai WTO-sopimuksen tai minkään muun sellaisen sopimuksen, jonka sopimuspuolia osapuolet ovat, mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä paneelin jäsenenä samassa asiassa, jossa hän on ollut sovittelijana.